

Česká zemědělská univerzita v Praze

Provozně ekonomická fakulta

Katedra práva

Bakalářská práce

**Sankce ukládané zaměstnavatelům v rámci kontrolní
činnosti okresní správy sociálního zabezpečení**

Lada Jírová

© 2017 ČZU v Praze

ČESKÁ ZEMĚDĚLSKÁ UNIVERZITA V PRAZE

Provozně ekonomická fakulta

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Lada Jírová

Veřejná správa a regionální rozvoj

Název práce

Sankce ukládané zaměstnavatelům v rámci kontrolní činnosti okresní správy sociálního zabezpečení

Název anglicky

Penalties applicable to employers in the framework of control activities of the district social security administration

Cíle práce

Cílem práce je zjistit, jaké povinnosti mají zaměstnavatelé plnit v oblasti sociálního zabezpečení zaměstnanců. Dílčím cílem je zjistit, zda zaměstnavatelé své povinnosti plní a v případě, že zaměstnavatelé své povinnosti neplní, zjistit důvod a navrhnout opatření k nápravě.

Metodika

Shromáždění a rozbor relevantních právních předpisů a literatury.

Konzultace s vedoucí práce.

Vypracování teoretické části práce a její zhodnocení.

Sběr dat a jejich zpracování.

Sumarizace výsledků, jejich vyhodnocení a návrhy.

Doporučený rozsah práce

30 – 40 stran

Klíčová slova

Nárok, nesplnění, porušení, povinnost, sankce, sociální zabezpečení, pokuta, zákon, zaměstnanec, zaměstnavatel.

Doporučené zdroje informací

- ČESKO. ZÁKON O POJIŠTNÉM NA SOCIÁLNÍ ZABEZPEČENÍ A PŘÍSPĚVKU NA STÁTNÍ POLITIKU ZAMĚŠTNANOSTI (1992, NOVELY 2007-****), – ŽENÍŠKOVÁ, M. *Pojistné na sociální zabezpečení : zaměstnavatelů, zaměstnanců, OSVČ, dobrovolně důchodově pojištěných : s komentářem a příklady : k 1.1.2012*. Olomouc: Anag, 2012. ISBN 978-80-7263-735-5.
- DURDISOVÁ, J. – KREBS, V. *Sociální politika*. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2010. ISBN 978-80-7357-585-4.
- HŮRKA, P. *Pracovní právo*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2015. ISBN 978-80-7380-540-1.
- Národní pojištění : měsíčník Ministerstva práce a sociálních věcí ČR. ČESKÁ SPRÁVA SOCIÁLNÍHO ZABEZPEČENÍ, – ČESKO. MINISTERSTVO PRÁCE A SOCIÁLNÍCH VĚCÍ*. Praha: ISSN 0323-2395.
- PRŮCHA, P. – ČESKO. SPRÁVNÍ ŘÁD (2004, NOVELA 2014). *Správní řád : s poznámkami a judikaturou : podle stavu k 1.6.2015*. Praha: Leges, 2015. ISBN 978-80-7502-051-2.
- Sociální politika : měsíčník Ministerstva práce a sociálních věcí. ČESKOSLOVENSKO. MINISTERSTVO PRÁCE A SOCIÁLNÍ PÉČE, – ČESKO. MINISTERSTVO PRÁCE A SOCIÁLNÍCH VĚCÍ*. Praha: ISSN 0049-0962.
- SPIRIT, M. *Pracovní právo a právo sociálního zabezpečení v ČR*. Plzeň: Aleš Čeněk, vydavatelství a nakladatelství, 2009. ISBN 978-80-7380-189-2.
- TOMEŠ, I. *Sociální správa : úvod do teorie a praxe*. Praha: Portál, 2009. ISBN 978-80-7367-483-0.
-

Předběžný termín obhajoby

2016/17 LS – PEF

Vedoucí práce

JUDr. Daniela Světlíková

Garantující pracoviště

Katedra práva

Elektronicky schváleno dne 8. 11. 2016

JUDr. Jana Borská, Ph.D.

Vedoucí katedry

Elektronicky schváleno dne 9. 11. 2016

Ing. Martin Pelikán, Ph.D.

Děkan

V Praze dne 06. 03. 2017

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že svou bakalářskou práci "Sankce ukládané zaměstnavatelům v rámci kontrolní činnosti okresní správy sociálního zabezpečení" jsem vypracovala samostatně pod vedením vedoucího bakalářské práce a s použitím odborné literatury a dalších informačních zdrojů, které jsou citovány v práci a uvedeny v seznamu použitých zdrojů na konci práce. Jako autorka uvedené bakalářské práce dále prohlašuji, že jsem v souvislosti s jejím vytvořením neporušila autorská práva třetích osob.

V Praze dne 09.03.2017 _____

Poděkování

Ráda bych touto cestou poděkovala vedoucí práce JUDr. Daniele Světlíkové za vstřícný přístup, trpělivost a odbornou pomoc při zpracování mé bakalářské práce. Poděkování patří také celé rodině, která mě podporovala po celou dobu mého studia.

Sankce ukládané zaměstnavatelům v rámci kontrolní činnosti okresní správy sociálního zabezpečení

Souhrn

Předmětem bakalářské práce jsou sankce ukládané zaměstnavatelům za neplnění či porušování povinností vyplývajících z kontrolní činnosti okresní správy sociálního zabezpečení. Práce je členěna do kapitol podle jednotlivých zákonů, ukládajících zaměstnavatelům povinnosti a souvisejícími druhy sankcí za neplnění těchto povinností. Do teoretické části je dále začleněna kapitola z oblasti správního řízení. Cílem bakalářské práce je zjistit, jaké základní povinnosti mají zaměstnavatelé vůči okresní správě sociálního zabezpečení a jaké sankce jim plynou, pokud tyto povinnosti nejsou řádně plněny. Praktická část bakalářské práce je zaměřena na dosavadní nastavené postupy kontrolního oddělení na Okresní správě sociálního zabezpečení Česká Lípa, v jakých případech je zahajováno správní řízení o uložení pokuty. Počty uložených pokut jsou koncipovány do jednotlivých kapitol podle druhů ukládaných sankcí a je porovnáno tříleté období od roku 2014 do roku 2016 s následným zhodnocením. V závěru práce jsou zpracovány návrhy na aplikaci vnitřního opatření v organizaci práce Okresní správy sociálního zabezpečení Česká Lípa a rovněž návrh na úpravu některých ustanovení v zákoně o pojistném na sociální zabezpečení. Počet sankcí a uložených pokut zaměstnavatelům, by po aplikaci navržených opatření mohl být minimální.

Klíčová slova:

Nárok, nesplnění, porušení, povinnost, sankce, sociální zabezpečení, pokuta, zákon, zaměstnanec, zaměstnavatel

Penalties applicable to employers in the framework of control activities of the district social security administration.

Summary

The subject of this thesis are the penalties imposed on employers for non-compliance or violation of obligations arising from inspection activities of District Social Security Administration. The work is divided into chapters according to the laws requiring employers obligations and related kinds of sanctions for non-compliance with these obligations. Into the theoretical section is also included the chapter on the area of administrative management. The aim of the thesis is to find out what the basic obligations of employers to the District Social Security Administration and the penalties they receive, if these obligations are not properly fulfilled. The practical part is focused on the current applied procedures of Audit Department at the District Social Security Administration Ceska Lipa, in which cases are initiated administrative proceedings to impose a fine. Numbers imposed fines are designed into chapters by type of imposed sanctions and is compared to the three-year period from 2014 to 2016 with subsequent evaluation. In conclusion, there are drafting proposals for the application of internal measures in work organization in Regional Social Security Administration Ceska Lipa, and a proposal to modify certain provisions in the Act on Social Security. The number of penalties and fines imposed on employers, after application of the proposed measures could be minimal.

Keywords:

Claim, infringement, breach, obligation, penalties, social security, fine, law, employee, employer

Obsah

1 Úvod.....	12
2 Cíl práce a metodika	13
2.1 Cíl práce	13
2.2 Metodika	13
3 Sociální zabezpečení.....	15
3.1 Česká správa sociálního zabezpečení.....	16
3.2 Okresní správa sociálního zabezpečení.....	17
3.3 Zaměstnavatel pro účely nemocenského pojištění.....	18
3.3.1 Povinnosti zaměstnavatele	19
3.3.2 Okruh poplatníků	19
3.3.3 Povinnosti zaměstnavatele podle zákona č. 589/1992 Sb., o pojistném na sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti	21
3.3.4 Povinnosti zaměstnavatele podle zákona č. 187/2006 Sb., o nemocenském pojištění	23
3.3.5 Povinnosti zaměstnavatele podle zákona č. 582/1991 Sb., o organizaci a provádění sociálního zabezpečení	26
3.3.6 Povinnosti zaměstnavatele podle zákona č. 255/2012 Sb., o kontrole (kontrolní řád).....	29
4 Pokuty	31
4.1 Pojem správní trestání a správní delikt, druhy	31
4.1.1 Správní delikty právnických osob.....	32
4.2 Pojem přestupku.....	34
4.2.1 Přestupky fyzických osob	34
4.3 Sankce podle zákona č. 589/1992 Sb., o pojistném na sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti	34
4.3.1 Penále za neplacení pojistného řádně a včas	35
4.3.2 Přirážka k pojistnému na sociální zabezpečení.....	35
4.3.3 Pokuty	35
4.4 Sankce podle zákona č. 187/2006 Sb., o nemocenském pojištění	36
4.5 Sankce podle zákona č. 582/1991 Sb., o organizaci a provádění sociálního zabezpečení	37
4.5.1 Pokuty podle ustanovení § 54 zákona č. 582/1991 Sb., o organizaci a provádění sociálního zabezpečení	37
4.6 Sankce podle zákona č. 255/2012 Sb., o kontrole (kontrolní řád).....	39
5 Rozhodování	41
5.1 Výkon a vymáhání rozhodnutí	41
5.2 Správní řízení	42

5.2.1	Lhůty, počítání času	43
5.2.2	Postup před zahájením správního řízení, řízení v prvním stupni, rozhodnutí	44
6	Kontrolní činnost na Okresní správě sociálního zabezpečení Česká Lípa	46
6.1	Ukládané sankce a jejich výše.....	46
6.1.1	Pokuty za nedostavení se ke kontrole	47
6.1.2	Pokuty za evidenční listy důchodového pojištění.....	48
6.1.3	Pokuty za přehledy o výši vyměřovacích základů a výši pojistného.....	50
6.1.4	Pravděpodobná výše pojistného.....	52
6.1.5	Další druhy sankcí	54
7	Výsledky a diskuse	56
8	Závěr.....	59
9	Seznam použitých zdrojů	60
10	Přílohy	62

Seznam tabulek

Tabulka 1 - Roční přehled uložených pokut – nedostavení se ke kontrole

Tabulka 2 - Roční přehled pokut - ELDP

Tabulka 3 - Roční přehled pokut – přehledy

Tabulka 4 - Roční počet vystavených PVP

Tabulka 5 - Roční počet nápravných opatření

Seznam zkratek

ČSSZ – Česká správa sociálního zabezpečení

ELDP – evidenční list důchodového pojištění

NP – nemocenské pojištění

OSSZ – Okresní správa sociálního zabezpečení

PV o PVP – platební výměr o stanovení pravděpodobné výše pojistného

R -rozhodnutí

ZNP – zákon č. 187/2006 Sb., o nemocenském pojištění, ve znění pozdějších předpisů

ZPSZ – zákon č. 589/1992 Sb., o pojistném na sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti, ve znění pozdějších předpisů

ZSŘ – zahájení správního řízení

1 Úvod

Všichni zaměstnavatelé, právnické osoby či podnikající fyzické osoby, mají řadu povinností ke svým zaměstnancům, státním institucím a také sami k sobě. Mimo jiné jsou odpovědni za řádné plnění povinností v sociálním zabezpečení finančního a nefinančního charakteru nejen ve svém zájmu, ale především v zájmu svých zaměstnanců. V dnešní době, kdy většina zaměstnavatelů vzniká a za pár týdnů opět zanikne, je třeba zaměstnancům zabezpečit doby pojištění, uhradit pojistné za zaměstnavatele i za své zaměstnance a v souladu se zákony plnit oznamovací a ohlašovací povinnosti. V opačném případě se zaměstnavatel vystavuje sankčním opatřením za neplnění nebo porušení povinností v sociálním zabezpečení. V evidenci okresní správy sociálního zabezpečení jsou evidovány desítky zaměstnavatelů, kteří si své povinnosti řádně neplnili, na což doplatili bohužel právě pojištěnci, např. chybějícími doklady pokud jde o prokázání doby pojištění či jako podklad pro poskytnutí dávek nemocenského pojištění apod.

Proto je nutné se zaměstnavateli průběžně pracovat a poskytovat poradenskou činnost tak, aby případná uložená sankce měla preventivní charakter.

2 Cíl práce a metodika

2.1 Cíl práce

Hlavním cílem bakalářské práce je zjistit, jaké povinnosti mají v sociálním zabezpečení zaměstnavatelé, zejména ve vztahu k vnější kontrolní činnosti prováděné okresní správou sociálního zabezpečení a plnění těchto povinností - vyhodnocení nastavených postupů v rámci kontrolní činnosti a návrhů na opatření, aby sankce nebyly ukládány opakovaně. V případě, že zaměstnavatelé své povinnosti vůči okresní správě sociálního zabezpečení neplní, obeznámení a analyzování jednotlivých druhů sankcí, jejich výše dle platných právních předpisů a zjištění nejčastěji ukládaných sankcí za neplnění či porušení povinnosti v sociálním zabezpečení.

2.2 Metodika

Zpracování bakalářské práce bude rozděleno do dvou částí. Teoretická část bude zaměřena na soustředění relevantních právních zdrojů, související legislativu a knižní literaturu. Jedním z hlavních zdrojů bude zákon č. 589/1992 Sb., o pojistném na sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti, ve znění pozdějších předpisů a knižní publikace „Pracovní právo a právo sociálního zabezpečení v ČR“. Ze všech prostudovaných sekundárních zdrojů bude provedena analýza podstatných informací a v případě potřeby budou informace následně doplňovány o další externí zdroje z internetu a z měsíčních publikací.

V úvodu bude práce obsahovat obecné informace o vývoji a vzniku sociálního zabezpečení, dále bude popsána charakteristika a organizační struktura České správy sociálního zabezpečení a okresních správ sociálního zabezpečení s uvedením základních činností těchto institucí.

Teoretická část bude dále obsahovat vysvětlení základních pojmů souvisejících s problematikou plnění povinností zaměstnavatelů, přičemž bude provedena analýza jednotlivých povinností zaměstnavatelů v sociálním zabezpečení, a to podle druhu právní normy.

Navazující kapitola bude předmětem pokut za neplnění povinností zaměstnavatelů, a to nejprve z obecného hlediska, kdy budou deskriptivní metodou charakterizovány pojmy

správní delikt a přestupek a dále bude následovat, stejně jako v kapitole předchozí, analýza jednotlivých druhů sankcí, které mohou být či jsou zaměstnavatelům ukládány v rámci vnější kontrolní činnosti.

V závěru teoretické části bude zapracována oblast rozhodování, výkon a vymáhání rozhodnutí a proces správního řízení včetně popisu příslušných lhůt, a to až do doby doručení písemnosti účastníkům řízení.

Na základě studia odborných zdrojů, bude teoretická část rozdělena do příslušných kapitol a podkapitol, odkazy na použité zdroje budou uvedeny v poznámce pod čarou.

Praktická část bude zaměřena na aplikaci právních předpisů, sběr dat a podkladů rozhodných pro kontrolní činnost a související agendy. V úvodu bude provádění vnější kontrolní činnosti stručně charakterizováno, jakým způsobem vzniká plán kontrol a jakým příslušným metodickým pokynem se řídí. Budou sledovány pracovní postupy při kontrolní činnosti, od plánování kontroly až po ukončení, se zaměřením na nejčastější pochybení ze strany zaměstnavatelů. Na tuto agendu bude navazovat rozlišení pokut opět podle druhu porušení či neplnění povinností a jejich ukládané výše. Údaje budou získávány z podkladů a statistických údajů vedených Okresní správou sociálního zabezpečení Česká Lípa a rovněž i z výstupů z provedených kontrol zaměstnavatelů. Dále bude sledována činnost oddělení účtárny a pojistného a její spolupráce s oddělením kontroly.

Shromážděná data budou v jednotlivých podkapitolách analyzována podle druhu ukládané sankce, kdy bude opět použita deskriptivní metoda. Soustředěny budou aktuální údaje z roku 2016, které budou v tabulkách řazeny podle jednotlivých druhů pokut a komparovány v rámci tříletého období s rokem 2014 a 2015, včetně příčinného komentáře.

V závěru práce budou poznatky vyhodnoceny, přičemž praktická část s částí teoretickou budou komparovány na základě zjištěných skutečností. Budou vyhodnoceny nejčastější oblasti ukládaných sankcí. Následně budou doporučena vhodná řešení jak případným sankcím předcházet v rámci preventivních opatření, či jak ukládané sankce minimalizovat, aby nedocházelo k navyšování dluhů zaměstnavatelů na sociálním pojištění, respektive navyšování státního rozpočtu.

3 Sociální zabezpečení

Historicky se pojem sociálního zabezpečení rozvinul z pojmů chudinská péče, sociální správa a sociální péče.

Pod pojmem **chudinská péče** byla chápána soustava komunálních a státních opatření na pomoc chudým, jimiž nejprve obec a pak stát v návaznosti na církevní filantropickou charitu v době poslední tržní fáze feudalismu pomáhali nejchudším, jejichž počet rychle narůstal. Pod pojmem **chudinská správa** a později **sociální správa** je chápána jako soustava státní administrativy (včetně obecní) organizující a poskytující chudinskou pomoc ve smyslu mocenském (kontrola a policejní dohled) a služebním (azyl a jiné služby jako například jídlo pro chudé) a zajišťující rozdělování státních prostředků získaných z poplatků a daní.

Pojem **sociální zabezpečení** vznikl až v minulém století a byl v zásadě modifikován teorií sociálního státu známou jako „**social welfare state**“ neboli **stát veřejných sociálních služeb**.

Subjekty právních vztahů jsou nositelé práv a povinností – na jedné straně orgány sociálního zabezpečení a na straně druhé fyzické osoby i právnické osoby. Základní úlohou orgánů sociálního zabezpečení je rozhodování o nároku a výši dávek sociálního zabezpečení, poskytování těchto dávek a realizace jejich výplaty.¹

Obsahem sociálního zabezpečení je v souladu s úmluvou č. 102 Mezinárodní organizace práce z roku 1952 pomoc lidem v případě nemoci, nezaměstnanosti, zdravotního poškození a invalidity, pracovního úrazu a nemoci z povolání, stáří, mateřství, rodičovství a úmrtí živitele.²

¹ SPIRIT, Michal a kolektiv. *Pracovní právo a právo sociálního zabezpečení v ČR*. Plzeň: Aleš Čeněk, s.r.o., 2009. s. 305-6. ISBN 978-807380-189-2.

² SPIRIT, Michal a kolektiv. *Pracovní právo a právo sociálního zabezpečení v ČR*. Plzeň: Aleš Čeněk, s.r.o., 2009. s. 308-9. ISBN 978-807380-189-2.

3.1 Česká správa sociálního zabezpečení

Je ústředním orgánem pro provádění sociálního zabezpečení, zejména v oblasti důchodů. Je právnickou osobou způsobilou jednat vlastním jménem a svými právními úkony a nabývat práva brát na sebe povinnosti. České správě sociálního zabezpečení (dále jen „ČSSZ“) je tak umožněno vystupovat v řízení před soudem ve věcech sociálního zabezpečení jako účastník řízení. Je resortně podřízena Ministerstvu práce a sociálních věcí a je v podstatě řídicím orgánem v oblasti sociálního pojištění. Funguje rovněž jako odvolací orgán ve věcech, v nichž v prvním stupni rozhodla okresní správa sociálního zabezpečení, vybírá pojistné na sociální zabezpečení a příspěvek na státní politiku zaměstnanosti, vyplácí dávky sociálního zabezpečení do ciziny.³

ČSSZ je orgánem státní správy, podléhá Ministerstvu práce a sociálních věcí, spravuje nemocenské a důchodové pojištění. Má právní subjektivitu. Je organizační složkou státu financovanou ze státního rozpočtu. Pojistné a příspěvky odvádí do státního rozpočtu a z něho jsou hrazeny dávky. Postavení a úkoly ČSSZ a okresní správy sociálního zabezpečení (dále také „OSSZ“) jsou stanoveny zákonem o organizaci a provádění sociálního zabezpečení č. 582/1991 Sb., ve znění pozdějších předpisů.

- Rozhoduje o dávkách důchodového pojištění (kromě dávek pro ozbrojené sbory, viz dále).
- Rozhoduje o povinnosti vrátit přeplatky na dávkách.
- Rozhoduje o povinnosti organizace vrátit neprávem vyplacené částky na dávkách důchodového pojištění podle zákona č. 155/1995 Sb., ve znění pozdějších předpisů.
- Rozhoduje o odvolání proti rozhodnutí OSSZ podle zákona o nemocenském pojištění zaměstnanců č. 54/1956 Sb., a od 1. ledna 2009 podle zákona č. 187/2006 Sb., ve znění pozdějších předpisů.
- Rozhoduje o odstranění tvrdosti.
- Rozhoduje o převodech důchodových práv (§ 105a zákona č. 155/1995 Sb., ve znění pozdějších předpisů).
- Vymáhá neprávem vyplacené částky na dávkách důchodového pojištění.

³ TOMEŠ A KOL, Igor. *Sociální správa: Úvod do teorie a praxe*. Vydání druhé, rozšířené a přepracované. Praha: Portál, s.r.o., 2009. s. 182-3. ISBN 978-80-7367-483-0.

- Jedná před soudy v řízení o přezkoumávání rozhodnutí ve věcech sociálního zabezpečení.
- Plní úkoly v souvislosti s výplatou dávek do ciziny.
- Řídí a kontroluje činnost OSSZ.
- Dává souhlas se změnou pobytu při cestě práce neschopného do ciziny.
- Vede registr pojištěnců.
- Vydává tiskopisy předepsané zákony.⁴

3.2 Okresní správa sociálního zabezpečení

OSSZ jsou v podstatě územními složkami ČSSZ a jsou zákonem nadány některými specifickými pravomocemi. Pražská správa sociálního zabezpečení vykonává působnost OSSZ na území Prahy. Jedním z hlavních úkolů OSSZ je provádění nemocenského pojištění. V těchto věcech rozhodují rovněž ve sporných případech o vzniku a zániku pojištění, o přiznání či nepřiznání dávky či její změně, o dobrovolných dávkách. Dále rozhodují o pojistném na sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti, včetně penále a přírážek k pojistnému, o odstranění tvrdostí, které by se vyskytly při provádění sociálního zabezpečení, nebo tato odstranění navrhují apod. Rozhodují v některých případech o ukončení dočasné pracovní neschopnosti a o plné či částečné invaliditě, nyní o invaliditě I., II. nebo III. Stupně. OSSZ plní další úkoly stanovené jim zákonem, např. vedou statistiky v sociálním zabezpečení, opatřují podklady pro rozhodnutí ČSSZ o dávkách důchodového pojištění, kontrolují plnění povinností občanů a organizací v sociálním zabezpečení, posuzují zdravotní stav samostatně činných občanů, vybírají pojistné na sociální zabezpečení a státní politiku zaměstnanosti apod.⁵

⁴ TOMEŠ A KOL, Igor. *Sociální správa: Úvod do teorie a praxe*. Vydání druhé, rozšířené a přepracované. Praha: Portál, s.r.o., 2009. s. 246-7. ISBN 978-80-7367-483-0.

⁵ TOMEŠ A KOL, Igor. *Sociální správa: Úvod do teorie a praxe*. Vydání druhé, rozšířené a přepracované. Praha: Portál, s.r.o., 2009. s. 183. ISBN 978-80-7367-483-0.

3.3 Zaměstnavatel pro účely nemocenského pojištění

Za zaměstnavatele považujeme právnické nebo fyzické osoby, které zaměstnávají alespoň jednoho zaměstnance, který je účasten nemocenského pojištění. Dále se za zaměstnavatele považují organizační složky státu, v nichž jsou zařazeni zaměstnanci v pracovním poměru nebo činní na základě dohody o pracovní činnosti. Dále jsou to věznice, v nichž vykonávají trest odnětí svobody odsouzení zařazení do práce, a služební útvary (složky nebo jiné organizační složky bezpečnostních sborů nebo ozbrojených sil ČR, které vyplácejí příslušníkům bezpečnostních sborů služební příjem nebo vojákům z povolání plat, popřípadě organizační složky státu nebo právnické osoby, v nichž jsou k plnění služebních úkolů vysláni příslušníci bezpečnostních sborů nebo zařazení vojáci z povolání).⁶

U zaměstnavatele, který je **právnickou osobou**, má komplexní způsobilost jednat v pracovněprávních vztazích jménem zaměstnavatele tzv. **statutární orgán**. Statutární orgán je buď **individuálně** určená osoba (ředitel, rektor) nebo jím může být i **kolektivní** orgán (u družstev představenstvo, za které ovšem navenek jedná předseda nebo místopředseda).

Zaměstnavatelé – fyzické osoby – nejsou pouze občané provozující např. živnost podle živnostenského zákona, ale také např. advokáti, notáři, daňoví poradci apod. Zaměstnavatelem však může být i osoba bez jakéhokoliv podnikatelského oprávnění, tedy fyzická osoba, která zaměstnává zaměstnance pro svou osobní potřebu (jako zahradníka, vychovatelku dětí apod.).⁷ Výše uvedené typy zaměstnavatelů jsou méně časté, dalo by se konstatovat, že ojedinělé.

Zaměstnavatelem je osoba, která si jiného najímá k výkonu závislé práce a zavazuje se mu poskytnout za tuto práci odměnu, zaměstnancem pak je ten, kdo dluží jinému osobní výkon závislé práce.⁸

⁶ SPIRIT, Michal a kolektiv. *Pracovní právo a právo sociálního zabezpečení v ČR*. Plzeň: Aleš Čeněk, s.r.o., 2009. s. 320-1. ISBN 978-807380-189-2.

⁷ SPIRIT, Michal a kolektiv. *Pracovní právo a právo sociálního zabezpečení v ČR*. Plzeň: Aleš Čeněk, s.r.o., 2009. s. 67-8. ISBN 978-807380-189-2.

⁸ HŮRKA, Petr. *Pracovní právo*. 2. upravené vydání. Plzeň: Aleš Čeněk, 2015. s. 72. ISBN 978-80-7380-540-1.

3.3.1 Povinnosti zaměstnavatele

Zaměstnavatelé jsou povinny vést evidenci o zaměstnancích a jejich příjmech. Mají ohlašovací povinnost, zaměstnávají-li důchodce.

Zaměstnavatelé mají povinnost přihlásit své zaměstnance k důchodovému pojištění a poskytnout předepsaným způsobem potřebné informace OSSZ pro potřeby výběru pojistného a do centrálního registru ČSSZ pro budoucí vyměření důchodu.

Při skončení pracovního poměru jsou zaměstnavatelé povinni vydat potvrzení o skutečnostech rozhodných pro nárok na dávky nemocenského pojištění, jejich poskytování a výplatu, evidenční list důchodového pojištění – odhlášení na zdravotní pojišťovně, potvrzení o zaměstnání.⁹

3.3.2 Okruh poplatníků

Okruh poplatníků pojistného na sociální zabezpečení je vymezen v § 3 zákona č. 589/1992 Sb., o pojistném na sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti (dále také „ZPSZ“). Pojistné na důchodové pojištění a pojistné na nemocenské pojištění a příspěvek na státní politiku zaměstnanosti (dále také „pojistné“), jsou povinni platit kromě jiného zaměstnavatelé a zaměstnanci.

Zaměstnanci pro účely ZPSZ jsou všechny osoby uvedené v § 3 odst. 1 písm. b). Zaměstnanci jsou pouze poplatníky pojistného na důchodové pojištění.¹⁰ Dle výše citovaného ustanovení, zaměstnanci, jimiž se pro účely tohoto zákona rozumějí:

1. zaměstnanci v pracovním poměru; za zaměstnance v pracovním poměru se pro účely tohoto zákona považuje též osoba činná v poměru, který má obsah pracovního poměru, avšak pracovní poměr nevznikl, neboť nebyly splněny všechny podmínky stanovené pracovněprávními předpisy pro jeho vznik,
2. zaměstnanci činní na základě dohody o pracovní činnosti a zaměstnanci činní na základě dohody o provedení práce,
3. členové družstva, jestliže mimo pracovněprávní vztah vykonávají pro družstvo práci,

⁹ TOMEŠ A KOL, Igor. *Sociální správa: Úvod do teorie a praxe*. Vydání druhé, rozšířené a přepracované. Praha: Portál, s.r.o., 2009. s. 250-1. ISBN 978-80-7367-483-0.

¹⁰ SPIRIT, Michal a kolektiv. *Pracovní právo a právo sociálního zabezpečení v ČR*. Plzeň: Aleš Čeněk, s.r.o., 2009. s. 353-4. ISBN 978-807380-189-2.

4. fyzické osoby, které jsou podle zvláštního zákona jmenovány nebo voleny do funkce vedoucího správního úřadu nebo do statutárního orgánu, pokud je tímto vedoucím nebo statutárním orgánem pouze jediná osoba, a jmenováním nebo volbou těmto osobám nevznikl pracovní nebo poměr, a fyzické osoby, které podle zvláštního zákona vykonávají veřejnou funkci mimo pracovní nebo služební poměr, pokud se na jejich pracovní vztah nevztahuje ve stanoveném rozsahu zákoník práce a nejsou uvedeny v bodech 5 až 8 a 18,
5. soudci,
6. poslanci Poslanecké sněmovny a senátoři Senátu Parlamentu,
7. členové zastupitelstev územních samosprávných celků a zastupitelstev městských částí nebo městských obvodů územně členěných statutárních měst a hlavního města Prahy, kteří jsou pro výkon funkce dlouhodobě uvolněni nebo kteří před zvolením do funkce člena zastupitelstva nebyli v pracovním poměru, ale vykonávají funkci ve stejném rozsahu jako dlouhodobě uvolnění členové zastupitelstva,
8. členové vlády, prezident, viceprezident a členové Nejvyššího kontrolního úřadu, členové Rady pro rozhlasové a televizní vysílání, předseda Energetického regulačního úřadu, členové Rady Ústavu pro studium totalitních režimů, členové Rady Českého telekomunikačního úřadu, finanční arbitr, zástupce finančního arbitra, Veřejný ochránce práva zástupce Veřejného ochránce práv,
9. dobrovolní pracovníci pečovatelské služby
10. osoby pečující o dítě a osoby, které jsou vedeny v evidenci osob, které mohou vykonávat pěstounskou péči na přechodnou dobu, je-li těmto osobám vyplácena odměna pěstouna podle zákona o sociálně-právní ochraně dětí,
11. osoby ve výkonu trestu odnětí svobody zařazené do práce a osoby ve výkonu zabezpečovací detence zařazené do práce,
12. státní zaměstnanci podle zákona o státní službě,
13. pracovníci v pracovním vztahu uzavřeném podle cizích právních předpisů,
14. společníci a jednatelé společnosti s ručením omezeným a komanditisté komanditní společnosti, jestliže mimo pracovněprávní vztah vykonávají pro ni práci, a ředitelé obecně prospěšných společností, jestliže mimo pracovněprávní vztah vykonávají pro ni práci,
15. prokuristé,

16. členové kolektivních orgánů právnické osoby, kteří nejsou uvedeni v bodech 1 až 3, 5 až 8, 13, 18 a 19,
17. likvidátoři,
18. vedoucí organizačních složek právnické osoby uvedených v § 23b odst. 2 větě druhé, jejichž místo výkonu práce je trvale v České republice,
19. osoby pověřené obchodním vedením na základě smluvního zastoupení,
20. fyzické osoby neuvedené v bodech 1 až 19, s výjimkou členů zastupitelstev územních samosprávných celků a zastupitelstev městských částí nebo městských obvodů územně členěných statuárních měst a hlavního města Prahy, kteří nejsou pro výkon funkce dlouhodobě uvolněni nebo kteří nevykonávají funkci ve stejném rozsahu jako dlouhodobě uvolnění členové zastupitelstva,

v době zaměstnání podle zákona upravujícího nemocenské pojištění, pokud jim v souvislosti se zaměstnáním plynou nebo by mohly plynout příjmy ze závislé činnosti, které jsou nebo by byly, pokud by podléhaly zdanění v České republice, předmětem daně z příjmu podle zákona upravujícího daně z příjmů a nejsou od této daně osvobozeny.¹¹

3.3.3 Povinnosti zaměstnavatele podle zákona č. 589/1992 Sb., o pojistném na sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti

Tento zákon upravuje pojistné na sociální zabezpečení, které zahrnuje pojistné na důchodové pojištění a pojistné na nemocenské pojištění, a příspěvek na státní politiku zaměstnanosti.¹²

Pojistné na sociální zabezpečení platí zaměstnanec ze svého vyměřovacího základu a zaměstnavatel ze svého vyměřovacího základu. Pojistné je povinen odvádět pouze zaměstnavatel. Zaměstnavatel odpovídá za správnou výši odvedeného pojistného, odpovídá za to, že zaměstnanci srazil pojistné z jeho příjmu ve správné výši.¹³ U zaměstnance výše pojistného činí 6,5 % z jeho vyměřovacího základu.

¹¹ Ustanovení § 3 odst. 1 písm. b) zákona č. 589/1992 Sb., o pojistném na sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti, ve znění pozdějších předpisů

¹² Ustanovení § 1 zákona č. 589/1992 Sb., o pojistném na sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti, ve znění pozdějších předpisů.

¹³ ŽENÍŠKOVÁ, Marta. *Pojistné na sociální zabezpečení s komentářem a příklady k 1.1.2012*. 4. aktualizované vydání. Olomouc: ANAG, 2012. Práce, mzdy, pojištění. s. 67. ISBN 978-80-7263-735-5.

Má-li zaměstnavatel více mzdových účtáren zapsaných do registru zaměstnavatelů podle zvláštního předpisu, plní povinnosti zaměstnavatele při odvodu pojistného podle § 9 každá mzdová účtárna samostatně pro okruh zaměstnanců, pro které vede evidenci mezd nebo platů. Mzdovou účtárnou se pro účely tohoto zákona rozumí útvar, ve kterém je vedena evidence mezd nebo platů; je-li zaměstnavatelem stát, rozumí se mzdovou účtárnou útvar příslušné organizační složky státu, ve kterém je vedena evidence platů.¹⁴

Zaměstnavatelé jsou poplatníky pojistného na nemocenské pojištění, pojistného na důchodové pojištění a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti, zaměstnávají-li zaměstnance.¹⁵

Zaměstnavatel odvádí pojistné za jednotlivé kalendářní měsíce. Pojistné je splatné od 1. do 20. dne následujícího kalendářního měsíce. Pojistné se odvádí na účet příslušné správy sociálního zabezpečení.

Zaměstnavatel je povinen ve lhůtě stanovené v odstavci 1 předložit příslušné okresní správě sociálního zabezpečení na předepsaném tiskopisu přehled o výši vyměřovacího základu stanoveného podle § 5a a o výši pojistného, které je povinen odvádět, s uvedením čísla účtu, z něhož byla platba pojistného provedena.¹⁶

Jestliže zaměstnavatel nesplnil povinnost podat Přehled o výši pojistného a tato povinnost nebyla splněna ani ve lhůtě určené příslušnou OSSZ v písemné výzvě (ve které byl plátcе pojistného upozorněn na následek svého jednání), může příslušná OSSZ stanovit rozhodnutím pravděpodobnou výši pojistného na sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti.

Při stanovení pravděpodobné výše pojistného vychází příslušná OSSZ z údajů a pomůcek, které má k dispozici nebo které si sama opatří. Nelze-li pro nedostatek podkladů stanovit pravděpodobnou výši příjmů zaměstnance, má se pro účely stanovení pravděpodobné výše pojistného za to, že měsíčním příjmem zaměstnance je částka 1,5násobku průměrné mzdy určované pro kalendářní rok, ve kterém OSSZ stanoví

¹⁴ Ustanovení § 10 zákona č. 589/1992 Sb., o pojistném na sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti, ve znění pozdějších předpisů.

¹⁵ SPIRIT, Michal a kolektiv. *Pracovní právo a právo sociálního zabezpečení v ČR*. Plzeň: Aleš Čeněk, s.r.o., 2009. s. 353. ISBN 978-807380-189-2.

¹⁶ Ustanovení § 9 zákona č. 589/1992 Sb., o pojistném na sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti, ve znění pozdějších předpisů.

pravděpodobnou výši pojistného.¹⁷ V roce 2017 je průměrná mzda ve výši 28 232 Kč, tzn., že 1,5násobek této průměrné mzdy činí 42 348 Kč.

Vyměřovací základ se stanoví zvlášť pro zaměstnance a zvlášť pro zaměstnavatele. Vyměřovacím základem zaměstnavatele je úhrn vyměřovacích základů jeho zaměstnanců (§ 5a ZPSZ).

Vyměřovací základ se zjišťuje jen u zaměstnanců účastných nemocenského nebo důchodového pojištění. Vyměřovacím základem je úhrn započitatelných příjmů zúčtovaných do rozhodného období. Rozhodným obdobím je u zaměstnanců kalendářní měsíc (§ 6 ZPSZ).¹⁸

Zaměstnanec není odpovědný za odvod pojistného. I když zaměstnavatel neodvádí pojistné, nemá skutečnost, že zaměstnavatel dluží pojistné, žádný vliv na nároky zaměstnance z nemocenského nebo důchodového pojištění.

Pojistné bylo do konce roku 2008 splatné v den, který je u zaměstnavatele stanoven jako pravidelný výplatní termín. Nově od 1. 1. 2009 je splatné v následujícím měsíci ve lhůtě od 1. do 20. dne měsíce. Ve stejné lhůtě musí zaměstnavatel předložit předepsaný tiskopis „Přehled o výši pojistného“.¹⁹

Po zrušení placení pojistného ve výplatním termínu zůstávají v ZPSZ jen lhůty.²⁰ Případně-li poslední den lhůty pro placení pojistného (20. den měsíce) na den pracovního klidu (tj. na sobotu, neděli nebo svátek), je platba uskutečněna včas, bude-li pojistné připsáno na účet ČNB nejpozději v nejbližším pracovním dni po 20. dni příslušného měsíce. Pojistné na sociální zabezpečení se zaokrouhluje na celé koruny směrem nahoru.²¹

3.3.4 Povinnosti zaměstnavatele podle zákona č. 187/2006 Sb., o nemocenském pojištění

Tento zákon upravuje nemocenské pojištění (dále také „NP“) pro případ dočasné pracovní neschopnosti, nařízené karantény, těhotenství a mateřství a ošetřování člena

¹⁷ ŠUBRT, Bořivoj a kol. *ABECEDA MZDOVÉ ÚČETNÍ 2016*. 26. aktualizované vydání. Olomouc: ANAG, spol. s r.o., 2016. s. 429. ISBN 978-80-7263-990-8.

¹⁸ ŽENÍŠKOVÁ, Marta. *Pojistné na sociální zabezpečení s komentářem a příklady k 1.1.2012*. 4. aktualizované vydání. Olomouc: ANAG, 2012. Práce, mzdy, pojištění. s. 43. ISBN 978-80-7263-735-5.

¹⁹ SPIRIT, Michal a kolektiv. *Pracovní právo a právo sociálního zabezpečení v ČR*. Plzeň: Aleš Čeněk, s.r.o., 2009. s. 356. ISBN 978-807380-189-2.

²⁰ ŽENÍŠKOVÁ, Ing. Marta. *Pojistné na sociální zabezpečení s komentářem a příklady k 1.1.2016*. 7. aktualizované vydání. Olomouc: ANAG, 2016. s. 126. ISBN 978-80-7263-998-4.

²¹ ŠUBRT, Bořivoj a kol. *ABECEDA MZDOVÉ ÚČETNÍ 2016*. 26. aktualizované vydání. Olomouc: ANAG, spol. s r.o., 2016. s. 428. ISBN 978-80-7263-990-8.

domácnosti nebo péče o něj a organizaci a provádění pojištění. Prováděním pojištění se rozumí též posuzování zdravotního stavu pro účely pojištění.²²

Zaměstnavatel je povinen se přihlásit nejpozději do 8 kalendářních dnů od svého vzniku na předepsaném tiskopise do registru zaměstnavatelů. V tiskopise uvádí všechny peněžní ústavy v ČR, u nichž má vedeny účty. Zaměstnavatel je povinen uvést též všechny své mzdové účtárny s uvedením jejich adres a osob, které jsou za ně oprávněny jednat jménem zaměstnavatele. Dále uvádí okruh zaměstnanců organizační složky, pro které mzdová účtárna vede evidenci mezd.

Zaměstnavatel je povinen ve stejné lhůtě ohlásit každou změnu údajů, tedy do 8 kalendářních dnů ode dne, kdy změna nastala, a odhlásit se z registru, a to do 8 kalendářních dnů ode dne, kdy přestal být zaměstnavatelem. Platí to i pro případy zrušení mzdové účtárny.²³

Zaměstnavatel je povinen oznámit okresní správě sociálního zabezpečení na předepsaném tiskopise den nástupu zaměstnance do zaměstnání, které mu založilo účast na pojištění, a to do 8 kalendářních dnů ode dne nástupu do zaměstnání, a den skončení doby zaměstnání se zaměstnancem, a to do 8 kalendářních dnů ode dne skončení doby zaměstnání.

U zaměstnance, jehož zaměstnání je zaměstnáním malého rozsahu, a zaměstnance činného na základě dohody o provedení práce oznamuje zaměstnavatel den nástupu tohoto zaměstnance do zaměstnání do 20. kalendářního dne kalendářního měsíce následujícího po kalendářním měsíci, v němž tomuto zaměstnanci vznikla účast na pojištění.²⁴

Zaměstnavatel je povinen písemně ohlásit okresní správě sociálního zabezpečení změnu údajů uvedených na oznámení o nástupu zaměstnance do zaměstnání, a to do 8 dnů ode dne, kdy tato změna nastala.²⁵

Zaměstnavatel může s okresní správou sociálního zabezpečení písemně dohodnout jinou lhůtu pro plnění oznamovacích povinností.²⁶

²² Ustanovení § 1 odst. 1, zákona č. 187/2006 Sb., o nemocenském pojištění, ve znění pozdějších předpisů.

²³ SPIRIT, Michal a kolektiv. *Pracovní právo a právo sociálního zabezpečení v ČR*. Plzeň: Aleš Čeněk, s.r.o., 2009. s. 338. ISBN 978-807380-189-2.

²⁴ Ustanovení § 94 odst. 1 zákona č. 187/2006 Sb., o nemocenském pojištění, ve znění pozdějších předpisů.

²⁵ Ustanovení § 94 odst. 2 zákona č. 187/2006 Sb., o nemocenském pojištění, ve znění pozdějších předpisů.

²⁶ SPIRIT, Michal a kolektiv. *Pracovní právo a právo sociálního zabezpečení v ČR*. Plzeň: Aleš Čeněk, s.r.o., 2009. s. 338. ISBN 978-807380-189-2.

Plnění této povinnosti je základní podmínkou pro řádné vedení registru pojištěnců a provádění nemocenského pojištění. Povinným údajem v registru pojištěnců je i údaj o tom, zda zaměstnání je či není zaměstnáním malého rozsahu. Všechny údaje o zaměstnanci, které obsahuje registr pojištěnců, musí zaměstnavatel uvádět na tiskopise „Oznámení o nástupu zaměstnance.“

U zaměstnanců, jejichž účast na NP se posuzuje v každém kalendářním měsíci trvání zaměstnání zvlášť (u zaměstnání malého rozsahu a u zaměstnání na dohodu o provedení práce), lhůta pro oznamovací povinnost pro nástup do zaměstnání platí do 20. dne kalendářního měsíce po měsíci, v němž byl zaměstnanec poprvé účasten NP.

U všech zaměstnání platí pro oznámení skončení zaměstnání osmidenní lhůta po dni skončení zaměstnání s jedinou výjimkou. U zaměstnání malého rozsahu a u dohod o provedení práce se oznamuje skončení zaměstnání zároveň s oznámením o nástupu do zaměstnání, pokud lhůta pro oznámení skončení zaměstnání uplyne dříve než pro oznámení nástupu do zaměstnání.²⁷

Zaměstnavatel je povinen na žádost OSSZ sdělit veškeré potřebné údaje pro provádění pojištění, popřípadě o nich předložit doklad, a podat hlášení nebo předložit záznamy, a to nejpozději ve lhůtě 8 kalendářních dnů od doručení žádosti, nebyla-li lhůta stanovena delší.

Za den splnění oznamovací povinnosti se považuje den, ve kterém bylo podání předáno příslušnému orgánu nemocenského pojištění, popřípadě podle § 91a též živnostenskému úřadu, nebo byla podána poštovní zásilka obsahující podání. To platí obdobně, podává-li se přihláška k účasti na pojištění nebo odhláška z účasti na pojištění, anebo má-li být jiný úkon učiněn ve lhůtě stanovené tímto zákonem.²⁸

Zaměstnavatel je dále povinen poskytnout potřebnou součinnost pověřeným zaměstnancům OSSZ při kontrole plnění povinností zaměstnavatele v pojištění. Za nesplnění této povinnosti může být uložena pořádková pokuta zaměstnancům plnícím úkoly zaměstnavatele do výše 10 000 Kč.

²⁷ ŽENÍŠKOVÁ, Marta a JUDr. Jan PŘIB. *Zákon o nemocenském pojištění s komentářem a příklady od 1.1.2015*. 8. aktualizované vydání. Olomouc: ANAG, 2015. s. 196-7. ISBN 978-80-7263-927-4.

²⁸ ŽENÍŠKOVÁ, Marta a JUDr. Jan PŘIB. *Zákon o nemocenském pojištění s komentářem a příklady od 1.1.2015*. 8. aktualizované vydání. Olomouc: ANAG, 2015. s. 258. ISBN 978-80-7263-927-4.

Zaměstnavatel je povinen ve stanovené lhůtě plnit opatření k nápravě uložené okresní správou sociálního zabezpečení.²⁹

Zaměstnavatel, který zaměstnává méně než 26 zaměstnanců evidovaných v registru pojištěnců, je povinen na výzvu okresní správy sociálního zabezpečení se dostavit na okresní správu sociálního zabezpečení, popřípadě na jiné určené místo, ve stanovený den za účelem provedení kontroly plnění povinností v pojištění, pokud se předem z vážných důvodů neomluví.³⁰

3.3.5 Povinnosti zaměstnavatele podle zákona č. 582/1991 Sb., o organizaci a provádění sociálního zabezpečení

Tento zákon upravuje organizační uspořádání sociálního zabezpečení, působnost České správy sociálního zabezpečení, okresních správ sociálního zabezpečení a orgánů státní správy v sociálním zabezpečení a k výběru příspěvku na státní politiku zaměstnanosti, úkoly občanů a zaměstnavatelů při provádění sociálního zabezpečení a řízení ve věcech důchodového zabezpečení, včetně řízení ve věcech pojistného na sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti, státní sociální podpory, pomoci v hmotné nouzi a sociální péče a ve věcech osob zdravotně znevýhodněných.³¹

Zaměstnavatelé jsou povinni vést potřebné záznamy o skutečnostech rozhodných pro nárok na dávky důchodového pojištění, jejich výši a výplatu a předkládat je příslušným orgánům sociálního zabezpečení.³²

Evidenční list důchodového pojištění (dále také „evidenční list“) je povinen vést zaměstnavatel za každého zaměstnance, který je účastníkem důchodového pojištění. Prostřednictvím evidenčního listu zaměstnavatel odesílá jednou ročně České správě sociálního zabezpečení záznamy o výdělečné činnosti zaměstnance a jeho účasti na důchodovém pojištění v daném kalendářním roce.³³

²⁹ Ustanovení § 98 odst. 2 zákona č. 187/2006 Sb., o nemocenském pojištění, ve znění pozdějších předpisů

³⁰ Ustanovení § 98 odst. 3 zákona č. 187/2006 Sb., o nemocenském pojištění, ve znění pozdějších předpisů

³¹ Ustanovení § 1 zákona č. 582/1991 Sb., o organizaci a provádění sociálního zabezpečení, ve znění pozdějších předpisů.

³² Ustanovení § 35a odst. 2, zákona č. 582/1991 Sb., o organizaci a provádění sociálního zabezpečení, ve znění pozdějších předpisů.

³³ *Slovník sociálního zabezpečení*. Na Poříčním právu 1, 128 01 Praha 2: Ministerstvo práce a sociálních věcí, 2015. s. 25-6. ISBN 978-80-7421-114-0. ISSN 978-80-7421-114-0.

Do evidenčního listu se zapisují za každý kalendářní rok po účetní uzávěrce (závěrce mzdových listů), nejpozději však do 30. dubna následujícího kalendářního roku, a v případě skončení účasti na důchodovém pojištění před 31. prosincem do 1 měsíce po konečném vyúčtování příjmů, nejpozději však do 31. ledna následujícího kalendářního roku

- a) identifikační údaje zaměstnavatele,
- b) jméno, poslední příjmení, rodné příjmení, datum a místo narození, místo trvalého pobytu a rodné číslo občana,
- c) druh výdělečné činnosti, tzn., zda se jedná o pracovní poměr, dohodu o pracovní činnosti, činnost jednatele, likvidátora apod., dle výše uvedeného jsou pracovní vztahy rozlišovány číselnými či písemnými kódy,
- d) doba účasti na důchodovém pojištění (doba pracovního vztahu od... do...)
- e) doba důchodového pojištění (znamená celkový počet kalendářních dnů pracovního vztahu, kdy je zaměstnanec účasten pojištění),
- f) vyměřovací základ pro pojistné na sociální zabezpečení a příspěvek na státní politiku zaměstnanosti,
- g) doby, které se při stanovení osobního vyměřovacího základu podle § 16 odst. 4 písm. a), d) a j) zákona o důchodovém pojištění vylučují, (jedná se o kalendářní dny pobírání dávek nemocenského pojištění),
- h) doby, které se ode dne dosažení věku potřebného pro vznik nároku na starobní důchod nepovažují za výkon výdělečné činnosti pro účely zvýšení procentní výměry starobního důchodu.³⁴ (např. doba dočasné pracovní neschopnosti, nebo neplaceného volna).

Zaměstnavatel je povinen předložit evidenční list do 30 dnů

- a) ode dne zápisu údajů do evidenčního listu podle § 38 odst. 4; skončilo-li zaměstnání před 31. prosincem a je nepochybné, že občan nejpozději do 3 měsíců opět ve stejném kalendářním roce do zaměstnání u stejného zaměstnavatele vstoupí, nemusí být evidenční list předložen a lze pokračovat v záznamech na dřívějším evidenčním listu,

³⁴ Ustanovení § 38 odst. 4, zákona č. 582/1991 Sb., o organizaci a provádění sociálního zabezpečení, ve znění pozdějších předpisů.

b) ode dne svého zániku.³⁵

Evidenční list je zaměstnavatel povinen předložit orgánu sociálního zabezpečení vždy na základě jeho výzvy, a to do 8 dnů ode dne obdržení výzvy.³⁶ Výzva k předložení evidenčního listu je OSSZ zasílána zpravidla při sepisu žádosti o důchod, nebo vyplyne-li z prováděné kontrolní činnosti, že zaměstnavatel evidenční listy za předchozí kalendářní rok nepředložil v zákonném termínu.

Zjistí-li zaměstnanec, že jeho zaměstnavatel nepředložil ČSSZ některý z evidenčních listů, je třeba kontaktovat dotyčného zaměstnavatele (případně jeho právního nástupce či likvidátora) a vyzvat jej k dodatečnému splnění povinnosti. Pokud zaměstnavatel nekomunikuje nebo již neexistuje, je vhodné se obrátit na OSSZ. Ta existujícího zaměstnavatele vyzve k dodatečnému doložení evidenčních listů. V případě zaniklého zaměstnavatele OSSZ poradí, jakým dalším způsobem je možné chybějící dobu zaměstnání prokázat.³⁷ Dobu chybějícího zaměstnání lze prokázat například předložením pracovní smlouvy, zápočtového listu, výplatních pásek apod.

Tiskopisy evidenčních listů vydávají orgány sociálního zabezpečení. V současné době jsou zaměstnavatelům k dispozici:

tiskopis třídílný (originál s průpisem dvou stejnopisů),

záznamy se vyplňují psacím strojem běžných typů písma se sytou černě barvicí páskou. Všechny výtisky musí být opatřeny podpisem pověřeného zaměstnance, případně jiného oprávněného zástupce zaměstnavatele a jeho razítkem;

tiskopis jednodílný,

pro vyplňování za využití výpočetní techniky. Zaměstnavatelé k jeho vyplnění využijí programovou aplikaci pro vyplňování evidenčních listů, která je volně uživatelům k dispozici na webových stránkách ČSSZ v části e-Podání.³⁸

³⁵ Ustanovení § 39 odst. 2, zákona č. 582/1991 Sb., o organizaci a provádění sociálního zabezpečení, ve znění pozdějších předpisů.

³⁶ Ustanovení § 38 odst. 5, zákona č. 582/1991 Sb., o organizaci a provádění sociálního zabezpečení, ve znění pozdějších předpisů

³⁷ *Práce & sociální politika* [online]. Praha: Ministerstvo práce a sociálních věcí, 2016, 13(7-8) [cit. 2016-10-17]. s.3.ISSN 0049-0962. http://www.mpsv.cz/files/clanky/27327/Prace_socpol_07_16_web.pdf

³⁸ ŠUBRT, Bořivoj a kol. *ABECEDA MZDOVÉ ÚČETNÍ 2016*. 26. aktualizované vydání. Olomouc: ANAG, spol. s r.o., 2016. s. 510. ISBN 978-80-7263-990-8.

Orgány sociálního zabezpečení mohou vyzvat osobu samostatně výdělečně činnou, aby se za účelem provedení kontroly plnění jejích povinností v sociálním zabezpečení, včetně placení pojistného na sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti, dostavila v určeném termínu na příslušnou okresní správu sociálního zabezpečení, popřípadě na místo určené touto správou; osoba samostatně výdělečně činná je povinna této výzvě vyhovět, pokud se předem z vážných důvodů neomluvila; to platí obdobně pro zaměstnavatele, který ke dni vyhotovení výzvy okresní správou sociálního zabezpečení má v registru pojištěnců evidováno méně než 26 zaměstnanců účastných pojištění.³⁹

Zaměstnavatel je povinen do **8 dnů** ode dne, kdy obdržel výzvu okresní správy sociálního zabezpečení sepisující žádost o dávku důchodového pojištění, sdělit písemně požadované údaje.⁴⁰

3.3.6 Povinnosti zaměstnavatele podle zákona č. 255/2012 Sb., o kontrole (kontrolní řád)

Tento zákon upravuje postup orgánů moci výkonné, orgánů územních samosprávných celků, jiných orgánů a právnických nebo fyzických osob, pokud vykonávají působnost v oblasti veřejné správy (dále jen „kontrolní orgán“), při kontrole činnosti orgánů moci výkonné, orgánů územních samosprávných celků, jiných orgánů, právnických a fyzických osob (dále jen „kontrolovaná osoba“).⁴¹

Kontrolovaná osoba je povinna vytvořit podmínky pro výkon kontroly, umožnit kontrolujícímu výkon jeho oprávnění stanovených kontrolním řádem a poskytovat k tomu potřebnou součinnost. Specifickou povinností, která už přesahuje samotný výkon kontroly podle kontrolního řádu, je povinnost podat ve lhůtě určené kontrolujícím písemnou zprávu o odstranění nebo prevenci nedostatků zjištěných kontrolou, pokud o to kontrolující požádá. Tato povinnost se uplatní jen u těch kontrol, u kterých zákon ukládá kontrolovaným osobám povinnost přijmout opatření k nápravě zjištěných nedostatků nebo zmocňuje kontrolní či jiné správní orgány k tomu, aby přijetí takových opatření kontrolovaným osobám uložily.

³⁹ Ustanovení § 12 písm. d), zákona č. 582/1991 Sb., o organizaci a provádění sociálního zabezpečení, ve znění pozdějších předpisů

⁴⁰ SPIRIT, Michal a kolektiv. *Pracovní právo a právo sociálního zabezpečení v ČR*. Plzeň: Aleš Čeněk, s.r.o., 2009. s. 353. ISBN 978-807380-189-2.

⁴¹ Ustanovení § 1 odst. 1, zákona č. 255/2012 Sb., o kontrole (kontrolní řád), v platném znění

Základním předpokladem pro vytvoření podmínek pro výkon kontroly je patrně takové jednání kontrolované osoby, které umožní kontrolujícímu výkon jeho oprávnění stanovených kontrolním řádem.⁴² To znamená, že zaměstnavatel je povinen kontrolujícímu vytvořit takové podmínky pro provedení kontroly, aby kontrola mohla být provedena bez zbytečných průtahů a v co možná nejkratší době. Poskytnout kontrolující osobě vhodné prostory pro provedení kontroly, spolupráci a nezbytnou součinnost spočívající v předložení požadovaných podkladů či podání výkladu v případě nesrovnalostí kontrolované agendy.

Pokud je kontrolovanou osobou (§ 1 odst. 1) podnikající fyzická osoba, tzn. taková, která má postavení podnikatele, nebo právnická osoba (bez ohledu na to, zda je či není podnikatelem), dopustí se porušením některé z těchto povinností (jiného) správního deliktu.⁴³

⁴² VEDRAL, Josef. *KONTROLNÍ ŘÁD: KOMENTÁŘ*. Praha 4: RNDr. Ivana Hexnerová - BOVA POLYGON, 2015. s. 124. ISBN 978-80-7273-175-6.

⁴³ VEDRAL, Josef. *KONTROLNÍ ŘÁD: KOMENTÁŘ*. Praha 4: RNDr. Ivana Hexnerová - BOVA POLYGON, 2015. s. 165. ISBN 978-80-7273-175-6.

4 Pokuty

Pokuty jsou sankce ukládané veřejnými orgány nebo činiteli za porušení právních předpisů. Jsou zpravidla příjmem státního rozpočtu, aby se předcházelo možným finančním spekulacím toho, kdo pokuty ukládá.⁴⁴

4.1 Pojem správní trestání a správní delikt, druhy

Právní normy upravují právní vztahy (tj. vztahy mezi lidmi, které jsou upraveny právem), přičemž obsahem právních vztahů jsou práva a povinnosti jejich subjektů. Ten, komu právní norma ukládá nějakou povinnost, ji někdy může prostě splnit (jednoduše se chová v souladu s právem). Jindy to nestačí a ke splnění povinnosti je potřeba nějakého jeho právního úkonu. Ještě jindy je zapotřebí k realizaci norem správního práva také aktu jeho aplikace (správního aktu). Navíc však mohou nastat situace, a v praktickém životě pochopitelně nastávají, kdy právní povinnost není splněna vůbec a kdy se adresát právní normy, jemuž byla uložena nějaká povinnost, naopak chová *contra legem*, to jest uloženou povinnost neplní nebo porušuje.

S porušením uložené povinnosti ovšem právo spojuje určité následky. Ty se nazývají sankcemi. Jsou jimi nové (sekundární) povinnosti, které vznikají jako následek porušení povinnosti původní (primární).⁴⁵

Správní trestání patří mezi významné druhy činnosti orgánů veřejné správy. Jak rozhodování o vině, tak i ukládání správních trestů, je totiž výkonem veřejné správy (coby činnosti) a děje se na základě zákonem předepsaného postupu (neboli procesu) vydáním správního aktu.

Správní trestání tedy představuje činnost spočívající ve vydávání zcela specifických právních aktů, jimiž se vyslovuje vina za určitá veřejnoprávně významná porušení práva (tento výrok správního aktu je deklaratorní), zatímco konstitutivním výrokem se ukládá

⁴⁴ TOMEŠ A KOL, Igor. *Sociální správa: Úvod do teorie a praxe*. Vydání druhé, rozšířené a přepracované. Praha: Portál, s.r.o., 2009. s. 160. ISBN 978-80-7367-483-0.

⁴⁵ KINDL, Milan, Květoslav KRAMÁŘ, Jiří RAJCHŮL a Daniel TELECKÝ. *Základy správního práva*. Kardinála Berana 1157/32, 301 00 Plzeň: Aleš Čeněk s.r.o., 2006. s. 243. ISBN 80-7380-011-X.

za toto zjištěné a konstatované (tj. deklarované) porušení právní povinnosti správní sankce (neboli správní trest).

Správní sankce neboli správní tresty, se ukládají správními akty za porušení právem stanovených povinností (tedy za správní delikty).

Správním deliktem tedy rozumíme porušení povinnosti sankciované normami správního práva, které ovšem musíme odlišovat od trestného činu.

Přestupek ovšem je také správním deliktem (jinak by ostatně zákon nemohl zmiňovat, že zaviněné jednání je přestupkem, nejde-li o jiný správní delikt), můžeme proto z výše uvedené definice vyvodit jednak to, že správním deliktem je jednání, které porušuje nebo ohrožuje zájem společnosti, tj. zájem chráněný zákonem.⁴⁶

Znakem správního deliktu je tedy protiprávnost, kterou se rozumí rozpor jednání s objektivním (tj. existujícím, platným a účinným) právem.⁴⁷

Odpovědnost za správní delikt může ovšem vzniknout pouze, pokud tak stanoví zákon. Onu vlastnost, že s určitým jednáním zákon spojuje postih, nazýváme trestností (pojmu se samozřejmě používá častěji v trestním právu). Trestnost nějakého jednání tedy znamená, že právě s takovým jednáním zákon spojuje možnost uložení sankce, jen trochu jinak řečeno, trestné je takové jednání, které je v logické struktuře právní normy hypotézou sankční dispozice.⁴⁸

4.1.1 Správní delikty právnických osob

- (1) Právnická osoba se jako zaměstnavatel uvedený v § 92 odst. 1 písm. a) (úkoly zaměstnavatelů v pojištění plní v rozsahu dále stanoveném zaměstnavatelé, kteří jsou povinni se přihlásit do registru zaměstnavatelů) dopustí správního deliktu tím, že
- a) se nepřihlásí do registru zaměstnavatelů podle § 93 odst. 1 (povinnost přihlásit se do registru do 8 dnů),

⁴⁶ KINDL, Milan, Květoslav KRAMÁŘ, Jiří RAJCHŮL a Daniel TELECKÝ. *Základy správního práva*. Kardinála Berana 1157/32, 301 00 Plzeň: Aleš Čeněk s.r.o., 2006. s. 245-6. ISBN 80-7380-011-X.

⁴⁷ KINDL, Milan, Květoslav KRAMÁŘ, Jiří RAJCHŮL a Daniel TELECKÝ. *Základy správního práva*. Kardinála Berana 1157/32, 301 00 Plzeň: Aleš Čeněk s.r.o., 2006. s. 247. ISBN 80-7380-011-X.

⁴⁸ KINDL, Milan, Květoslav KRAMÁŘ, Jiří RAJCHŮL a Daniel TELECKÝ. *Základy správního práva*. Kardinála Berana 1157/32, 301 00 Plzeň: Aleš Čeněk s.r.o., 2006. s. 248. ISBN 80-7380-011-X.

- b) nepřihlásí každou svou mzdovou účtárnu do registru zaměstnavatelů podle § 93 odst. 2,
- c) neohlásí okresní správě sociálního zabezpečení údaje podle § 93 odst.3,
- d) se neodhlásí z registru zaměstnavatelů podle § 93 odst. 4,
- e) neodhlásí svou mzdovou účtárnu z registru zaměstnavatelů podle § 93 odst. 5,
- f) neoznámí okresní správě sociálního zabezpečení podle § 94 odst. 1 nástup zaměstnance do zaměstnání nebo skončení doby zaměstnání se zaměstnancem,
- g) neoznámí okresní správě sociálního zabezpečení změnu údajů podle § 94 odst. 2,
- h) nepřijme žádost zaměstnance o dávku a další podklady potřebné pro stanovení nároku na dávku a její výplatu podle § 97 odst. 1 věty první,
- i) nepředá podle § 97 odst. 1 věty první a druhé žádost zaměstnance nebo další podklady potřebné pro stanovení nároku na dávku a její výplatu nebo výpočet dávky nebo neoznámí skutečnosti, které mohou mít vliv na výplatu dávky,
- j) nepředá údaje podle § 97 odst. 1 věty čtvrté nebo šesté (žádost o dávku - pěstouni),
- k) nesplní opatření k nápravě nedostatků zjištěných při provádění pojištění podle § 98 odst. 2 (plnit nápravné opatření v požadované lhůtě),
- l) v rozporu s § 98 odst. 3 se na výzvu okresní správy sociálního zabezpečení nedostaví ve stanovený den na okresní správu sociálního zabezpečení nebo jiné určené místo za účelem provedení kontroly plnění povinností v pojištění,
- m) nesdělí okresní správě sociálního zabezpečení údaje podle § 98 odst. 1 anebo o nich nepodá hlášení nebo nepředloží doklady a záznamy (povinnost zaměstnavatele do 8 dnů na žádost OSSZ sdělit jí veškeré potřebné údaje pro provádění pojištění),
- n) nevede evidenci o zaměstnancích v rozsahu stanoveném v § 95,
- o) neuschová záznamy o skutečnostech vedených v evidenci podle § 95 po dobu stanovenou v § 96 větě první,
- p) nesdělí okresní správě sociálního zabezpečení místo, kde budou uloženy záznamy, které je povinen uschovat podle § 96 věty třetí,
- q) nesdělí okresní správě sociálního zabezpečení informaci podle § 65 odst. 1 písm. a) nebo b), nebo,

- r) nepodá podle § 62 odst. 1 neprodleně žádost poskytovateli pracovně-lékařských služeb k provedení lékařské prohlídky ze zdravotních důvodů.
- (2) Za správní delikt podle odstavce 1 písm. l) lze uložit pokutu do 10 000 Kč, za správní delikt podle odstavce 1 písm. a) až g) a m) až r) pokutu do 20 000 Kč, za správní delikt podle odstavce 1 písm. h) až j) pokutu do 50 000 Kč a za správní delikt podle odstavce 1 písm. k) pokutu do 100 000 Kč.⁴⁹

Podle ustanovení § 142 odst. 4 zákona č. 187/2006 Sb., ve znění pozdějších předpisů, odpovědnost právnické osoby za správní delikt zaniká, jestliže orgán nemocenského pojištění o něm nezhájil řízení do jednoho roku ode dne, kdy se o něm dověděl, nejpozději však do 3 let ode dne, kdy byl spáchán.⁵⁰

4.2 Pojem přestupku

Není-li protiprávní čin, jehož znaky jsou uvedeny v zákoně, výslovně označen jako přestupek, jedná se o tzv. jiný správní delikt.

Přestupkem je tedy takové zaviněné jednání, které porušuje nebo ohrožuje zájem společnosti a je za přestupek výslovně označeno v zákoně, nejde-li o jiný správní delikt postižitelný podle zvláštních předpisů anebo není-li takové jednání trestným činem.⁵¹

4.2.1 Přestupky fyzických osob

Přestupky fyzických osob jako zaměstnavatele zákon definuje shodně jako delikty právnických osob.

4.3 Sankce podle zákona č. 589/1992 Sb., o pojistném na sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti

Obecně lze konstatovat, že sankce jsou nejen pokuty ukládané dle výše citovaného zákona, ale rovněž specifickým druhem sankce pro zaměstnavatele je např. penále při pozdní úhradě pojistného, přirážky k pojistnému a v neposlední řadě i rozhodnutí

⁴⁹ Ustanovení § 136 zákona č. 187/2006 Sb., o nemocenském pojištění, ve znění pozdějších předpisů

⁵⁰ Ustanovení § 142 odst. 4, zákona č. 187/2006 Sb., o nemocenském pojištění, ve znění pozdějších předpisů

⁵¹ KINDL, Milan, Květoslav KRAMÁŘ, Jiří RAJCHŮL a Daniel TELECKÝ. *Základy správního práva*. Kardinála Berana 1157/32, 301 00 Plzeň: Aleš Čeněk s.r.o., 2006. s. 251. ISBN 80-7380-011-X.

o pravděpodobné výši pojistného, pokud nebyl zaměstnavatelem předložen přehled o výši pojistného v souladu se zákonným termínem. Zejména v případech, kdy je výše pojistného stanovena ve výši 1,5násobku průměrné mzdy.

4.3.1 Penále za neplacení pojistného řádně a včas

Nebylo-li pojistné zapláceno ve stanovené lhůtě anebo bylo-li zapláceno v nižší částce, než ve které mělo být zapláceno, je plátce pojistného povinen platit penále. Penále činí 0,05 % dlužné částky za každý kalendářní den, ve kterém některá z těchto skutečností trvala (§ 20 ZPSZ).⁵² Jestliže příslušná OSSZ povolila placení dlužného pojistného ve splátkách, penále z takového dluhu činí 0,025 % dlužné částky za každý kalendářní den, kdy dluh na pojistném trvá, a to ode dne splatnosti první splátky dluhu. Penále se neplatí za dobu, po kterou se zaměstnavatel již nepovažuje za zaměstnavatele (tj. za dobu, kdy již nezaměstnává žádné zaměstnance).⁵³

4.3.2 Přírážka k pojistnému na sociální zabezpečení

Přírážku k pojistnému na sociální zabezpečení ve výši až 5 % z vyměřovacího základu za jednotlivé měsíce může uložit příslušná okresní správa sociálního zabezpečení zaměstnavateli, jestliže u zaměstnavatele dochází k porušování bezpečnosti práce a výrobní zařízení tak nevyhovují bezpečnostním, zdravotním nebo hygienickým předpisům na ochranu života a zdraví zaměstnanců (§ 21 ZPSZ).⁵⁴

4.3.3 Pokuty

Zaměstnavateli může dle § 22 ZPSZ příslušná okresní správa sociálního zabezpečení uložit pokutu za porušování povinností stanovených zákonem o pojistném na sociální zabezpečení, například nepodání Přehledu o výši pojistného, neuchování účetních dokladů souvisejících s placením pojistného po dobu 10 let, nepoužívání předepsaných tiskopisů atd. Proti rozhodnutí o uložení pokuty a její výši se lze odvolat

⁵² SPIRIT, Michal a kolektiv. *Pracovní právo a právo sociálního zabezpečení v ČR*. Plzeň: Aleš Čeněk, s.r.o., 2009. s. 358. ISBN 978-807380-189-2.

⁵³ ŠUBRT, Bořivoj a kol. *ABECEDA MZDOVÉ ÚČETNÍ 2016*. 26. aktualizované vydání. Olomouc: ANAG, spol. s r.o., 2016. s. 431. ISBN 978-80-7263-990-8.

⁵⁴ SPIRIT, Michal a kolektiv. *Pracovní právo a právo sociálního zabezpečení v ČR*. Plzeň: Aleš Čeněk, s.r.o., 2009. s. 359. ISBN 978-807380-189-2

k ČSSZ. Pokutu lze uložit za každé jednotlivé nesplnění či porušení povinnosti až do výše 20 000 Kč, při opětovném nesplnění nebo porušení povinnosti až do výše 100 000 Kč.

Pokutu lze uložit do dvou let ode dne, kdy se příslušná okresní správa sociálního zabezpečení dozvěděla o nesplnění nebo porušení povinnosti, nejpozději však do pěti let ode dne, kdy k nesplnění nebo porušení povinnosti došlo.⁵⁵

Právo předepsat dlužné pojistné se promlčuje za 10 let ode dne jeho splatnosti. Právo vymáhat pojistné se promlčuje za 10 let od právní moci platebního výměru, jímž bylo vyměřeno. Promlčecí doba neběží po dobu řízení u soudu.

Neodvedení pojistného na sociální zabezpečení ve větším rozsahu je považováno za trestný čin, za který lze uložit trest odnětí svobody na šest měsíců až tři léta nebo peněžitý trest.⁵⁶

4.4 Sankce podle zákona č. 187/2006 Sb., o nemocenském pojištění

Fyzické nebo právnické osoby se nesplněním některých povinností uložených zákonem o nemocenském pojištění dopouštějí přestupku nebo správního deliktu. Sankcí za přestupky a správní delikty jsou pokuty, které jsou odstupňovány podle závažnosti porušení povinnosti v sazbách do 10 000, do 20 000, do 50 000 a do 100 000 Kč.⁵⁷

Pokuty ve výše uvedeném rozmezí lze uložit zaměstnavateli, jehož povinností je na základě výzvy orgánu nemocenského pojištění podat hlášení, předložit záznamy o skutečnostech rozhodných pro posouzení účasti zaměstnanců na pojištění a pro nárok na dávky, jejich výši a výplatu.⁵⁸

Zákon č. 187/2006 Sb., o nemocenském pojištění, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „ZNP“) ukládá povinnosti nejen zaměstnavatelům, ale také poskytovatelům zdravotnických služeb, což jsou ošetřující lékaři, či fyzickým osobám při dodržování

⁵⁵ Ustanovení § 22 odst. 3 zákona č. 589/1992 Sb., o pojistném na sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti, ve znění pozdějších předpisů.

⁵⁶ SPIRIT, Michal a kolektiv. *Pracovní právo a právo sociálního zabezpečení v ČR*. Plzeň: Aleš Čeněk, s.r.o., 2009. s. 359. ISBN 978-807380-189-2.

⁵⁷ *Slovník sociálního zabezpečení*. Praha 2: Ministerstvo práce a sociálních věcí, 2015. ISBN 978-80-7421-114-0. s. 90. ISSN 978-80-7421-114-0.

⁵⁸ ŽENÍŠKOVÁ, Ing. Marta a JUDr. Jan PŘIB. *Zákon o nemocenském pojištění s komentářem a příklady od 1.1.2015*. 8. aktualizované vydání. Olomouc: ANAG, 2015. s. 202. ISBN 978-80-7263-927-4.

léčebného režimu dočasně práce neschopného pojištěnce. Uvedení mohou být rovněž sankciováni dle příslušných ustanovení ZNP.

Porušení některých povinností má jiný následek než uložení pokuty za přestupek nebo správní delikt; například porušení povinnosti dočasně práce neschopného pojištěnce umožnit orgánu nemocenského pojištění kontrolu dodržování léčebného režimu dočasně práce neschopného pojištěnce, má za následek krácení nebo odnětí nemocenského.⁵⁹

4.5 Sankce podle zákona č. 582/1991 Sb., o organizaci a provádění sociálního zabezpečení

Za nesplnění nebo porušení povinností stanovených v důchodovém pojištění může příslušná OSSZ/ PSSZ/ MSSZ uložit zaměstnavateli pokutu až do výše 100 000 Kč. Při opakovaném nesplnění nebo porušení povinností až do výše 500 000 Kč.⁶⁰

Z hlediska výše citovaného zákona nelze opomenout skutečnost, že v období od 1. července 2002 do 31. prosince 2013 se na společníky obchodní společnosti, členy statutárního orgánu nebo dozorčí rady této společnosti nebo družstva vztahovala sankce za neplacení pojistného. Podle zákona č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění, uvedenému okruhu osob nebylo možné hodnotit dobu účasti na pojištění ani dosažené vyměřovací základy v měsících, za které společnost neodvedla pojistné. Uvedené neplatí v případech, bylo-li dlužné pojistné za kalendářní měsíc zapláceno do tří let ode dne splatnosti tohoto pojistného.⁶¹

4.5.1 Pokuty podle ustanovení § 54 zákona č. 582/1991 Sb., o organizaci a provádění sociálního zabezpečení

Podle výše citovaného ustanovení jsou v rámci kontrolní činnosti ukládán pokuty podle odstavce 2, kdy není splněna povinnost daná ustanovením § 12 písm. d) zákona č. 589/1991 Sb., o organizaci a provádění sociálního zabezpečení, ve znění pozdějších

⁵⁹ ŽENÍŠKOVÁ, Ing. Marta a JUDr. Jan PŘIB. *Zákon o nemocenském pojištění s komentářem a příklady od 1.1.2015*. 8. aktualizované vydání. Olomouc: ANAG, 2015. s. 245-6. ISBN 978-80-7263-927-4.

⁶⁰ <http://www.businessinfo.cz/cs/clanky/povinnosti-zamestnavatele-pri-provadeni-duchodoveho-pojisteni-8465.html>,. 30.10.2016. 19:10 hod.

⁶¹ *Národní pojištění: Odborný měsíčník České správy sociálního zabezpečení*. Praha 4, 2015, **46**(10). s. 14. ISSN 0323-2395.

předpisů. Toto ustanovení ukládá zaměstnavateli dostavit se v určeném termínu na příslušnou okresní správu sociálního zabezpečení, popřípadě na místo určené touto správou. Zaměstnavatel je povinen této výzvě vyhovět, pokud se předem z vážných důvodů neomluví.⁶²

Na základě odstavce 4 výše citovaného ustanovení, jsou ukládány pokuty v případě, že ze strany zaměstnavatele nejsou odevzdány v zákonném termínu evidenční listy důchodového pojištění zaměstnanců.

OSSZ může zaměstnavateli uložit pokutu za neplnění nebo porušování povinností v důchodovém pojištění. Výše pokut činí až 100 000 Kč, při opakovaném porušení a neplnění až 500 000 Kč. V některých případech je výše pokut omezena částkou 20 000 Kč.⁶³ Pokuta v rozmezí 100 000 až 500 000 Kč je ukládána např. za porušení nebo nesplnění povinností při předkládání evidenčních listů zaměstnanců. Totožnou výši pokuty lze uložit i zaměstnavateli, který na výzvu orgánu sociálního zabezpečení nepředloží požadované doklady pro účely provádění důchodového pojištění v dané lhůtě, nebo neoznámí změnu místa archivace těchto dokladů.

Pokutu do maximální výše 20 000 Kč lze uložit zaměstnavateli, který se na příslušnou OSSZ nedostaví ke kontrole plnění povinností v nemocenském pojištění, v důchodovém pojištění a při odvodu pojistného na sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti.

Pokutu dle ustanovení § 54 odst. 8 zákona č. 582/1991 Sb., ve znění pozdějších předpisů, lze zaměstnavateli uložit do dvou let ode dne, kdy se příslušná okresní správa sociálního zabezpečení dozvěděla o nesplnění nebo porušení povinností, nejpozději však do pěti let ode dne, kdy k nesplnění nebo porušení povinností došlo.⁶⁴

⁶² Ustanovení § 12 písm. d) zákona č. 582/1991 Sb., ve znění pozdějších předpisů

⁶³ ŠUBRT, Bořivoj a kol. *ABECEDA MZDOVÉ ÚČETNÍ 2016*. 26. aktualizované vydání. Olomouc: ANAG, spol. s r.o., 2016. s. 541. ISBN 978-80-7263-990-8.

⁶⁴ Ustanovení § 54 odst. 8, zákona č. 582/1991 Sb., o organizaci a provádění sociálního zabezpečení, ve znění pozdějších předpisů

4.6 Sankce podle zákona č. 255/2012 Sb., o kontrole (kontrolní řád)

Podle ustanovení § 15 zákona č. 255/2012 Sb., o kontrole (dále jen „kontrolní řád“):

- (1) Fyzická osoba se dopustí přestupku tím že
 - a) jako kontrolovaná osoba nesplní některou z povinností podle § 10 odst. 2,
 - b) jako povinná osoba nesplní povinnost podle § 10 odst. 3.
- (2) Za přestupek podle odstavce 1 písm. a) lze uložit pokutu do 500 000 Kč a za přestupek podle odstavce 1 písm. b) lze uložit pokutu do 200 000 Kč.

Podle § 15 (a § 16) upravuje kontrolní řád sankce v podobě pokut za porušování povinností, které kontrolní řád dává kontrolovaným a povinným osobám v souvislosti s výkonem kontroly. Podle § 10 odst. 2 je kontrolovaná osoba povinna vytvořit podmínky pro výkon kontroly, umožnit kontrolujícímu výkon jeho oprávnění stanovených kontrolním řádem a poskytovat k tomu potřebnou součinnost a podat ve lhůtě určené kontrolujícím písemnou zprávu o odstranění nebo prevenci nedostatků zjištěných kontrolou, pokud o to kontrolující požádá. Pokud je kontrolovanou osobou (§ 1 odst. 1) fyzická osoba, a to fyzická osoba nepodnikající, tzn. taková, která nemá postavení podnikatele, dopustí se porušením některé z těchto povinností přestupku.⁶⁵

Podle ustanovení § 16 kontrolního řádu:

- (1) Právnícká osoba nebo podnikající fyzická osoba se dopustí správního deliktu tím že
 - a) jako kontrolovaná osoba nesplní některou z povinností podle § 10 odst. 2,
 - b) jako povinná osoba nesplní povinnost podle § 10 odst. 3.
- (2) Za správní delikt podle odstavce 1 písm. a) se uloží pokuta do 500 000 Kč a za správní delikt podle odstavce 1 písm. b) se uloží pokuta do 200 000 Kč.

Podle § 10 odst. 2 je kontrolovaná osoba povinna vytvořit podmínky pro výkon kontroly, umožnit kontrolujícímu výkon jeho oprávnění stanovených tímto zákone

⁶⁵ VEDRAL, Josef. *KONTROLNÍ ŘÁD: KOMENTÁŘ*. První. Praha 4: RNDr. Ivana Hexnerová - BOVA POLYGON, 2015. s. 158-9. ISBN 978-80-7273-175-6.

a poskytovat k tomu potřebnou součinnost a podat ve lhůtě určené kontrolujícím písemnou zprávu o odstranění nebo prevenci nedostatků zjištěných kontrolou, pokud o to kontrolující požádá. Pokud je kontrolovanou osobou (§ 1 odst. 1) podnikající fyzická osoba, tzn. taková, která má postavení podnikatele, nebo právnická osoba (bez ohledu na to, zda je či není podnikatelem), dopustí se porušením některé z těchto povinností (jiného) správního deliktu.⁶⁶

Podle ustanovení § 17 odst. 3 odpovědnost právnické osoby za správní delikt zaniká, jestliže o něm správní orgán nezahájil řízení do 6 měsíců ode dne, kdy se o něm dozvěděl, nejpozději však do 1 roku ode dne, kdy byl spáchán.⁶⁷

⁶⁶ VEDRAL, Josef. *KONTROLNÍ ŘÁD: KOMENTÁŘ*. První. Praha 4: RNDr. Ivana Hexnerová - BOVA POLYGON, 2015. s. 164-5. ISBN 978-80-7273-175-6.

⁶⁷ VEDRAL, Josef. *KONTROLNÍ ŘÁD: KOMENTÁŘ*. Praha 4: RNDr. Ivana Hexnerová - BOVA POLYGON, 2015. s. 175. ISBN 978-80-7273-175-6.

5 Rozhodování

Analýzy a monitorování zpravidla vyvolávají aktivitu správních orgánů a institucí a obvykle končí rozhodováním ve snaze ovlivnit další vývoj jevu.⁶⁸

Výkon práva volné úvahy. V zákoně může veřejná správa uplatňovat právo volné úvahy. Tím se rozumí právo veřejné správy při rozhodování přijmout takové rozhodnutí, které shledá nejvhodnějším pro daný případ. Podle rezoluce (1980) o výkonu práva volné úvahy se má veřejná správa řídit těmito principy:

- rovnosti před zákonem a nediskriminovat;
- uplatnění obecných zásad předem známých a zveřejněných;
- sledování pouze předepsaného účelu rozhodnutí;
- objektivnosti a nestrannosti, vycházet ze skutečností rozhodných pro daný případ;
- vyváženosti rozhodnutí – vyváženosti účelu rozhodnutí a jeho důsledků pro práva a svobody dotčených občanů;
- rozhodování ve lhůtě přiměřené dané věci.⁶⁹

Sankce a pokuty. Každé rozhodnutí správního orgánu musí být přezkoumatelné nezávislým a nestranným soudem. V této souvislosti v doporučení o administrativních sankcích (1991) stanovila zásady pro trestání správním orgánem. Pro ukládání správních pokut a jiných sankcí platí obdobné zásady pro ukládání trestů. Postih lze uplatit jen v přiměřené lhůtě, řádným a srozumitelným rozhodnutím a přezkoumatelným nezávislým a nestranným soudem. Povinnost dokazování spočívá na orgánu, který trest uložil.⁷⁰

5.1 Výkon a vymáhání rozhodnutí

Při vymáhání výkonu rozhodnutí je podle zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů, nutno rozlišovat, zda je vymáháno peněžité, či nepeněžité

⁶⁸ TOMEŠ A KOL, Igor. *Sociální správa: Úvod do teorie a praxe*. Vydání druhé, rozšířené a přepracované. Praha: Portál, s.r.o., 2009. s. 146. ISBN 978-80-7367-483-0.

⁶⁹ TOMEŠ A KOL, Igor. *Sociální správa: Úvod do teorie a praxe*. Vydání druhé, rozšířené a přepracované. Praha: Portál, s.r.o., 2009. s. 147. ISBN 978-80-7367-483-0.

⁷⁰ TOMEŠ A KOL, Igor. *Sociální správa: Úvod do teorie a praxe*. Vydání druhé, rozšířené a přepracované. Praha: Portál, s.r.o., 2009. s. 147-148. ISBN 978-80-7367-483-0.

plnění. Na zřeteli je přitom nutno mít skutečnost, že při výkonu rozhodnutí má být využito takového prostředku, který účastníka řízení co nejméně postihuje a přitom vede k cíli.

Vymáhání peněžitých plnění. Výkon rozhodnutí je prováděn srážkami ze mzdy nebo příkázáním pohledávky. Příkaz k provedení srážek ze mzdy vydá správní orgán tomu subjektu, který vyplácí dlužníkovi mzdu. Příkázáním pohledávky provede příslušný správní orgán tak, že tomu, vůči němuž má dlužník pohledávku, přikáže, aby pohledávku do výše dlužné částky zaplatil správnímu orgánu.

Vymáhání nepeněžitých plnění. Rozhodnutí se vykoná náhradním výkonem, uložením peněžité pokuty nebo přímým vynucením uložené povinnosti.⁷¹ (např. nápravná opatření uložená při kontrolní činnosti u zaměstnavatele).

5.2 Správní řízení

Subjekty procesních vztahů jsou tedy jen ti, kdo svými právními (procesně-právními) úkony mohou vyvolávat vznik, změnu nebo zánik procesních vztahů, jinak řečeno ti, kdo mohou svou činností (nebo nečinností) ovlivňovat průběh řízení. V tomto pojetí jsou subjekty procesně-právních vztahů pouze orgán, který vede řízení a rozhoduje, a účastníci řízení. Postavení účastníka řízení je přitom určeno tím, že jen on zase má v řízení procesní práva a povinnosti.

Správní orgány, jež vedou správní řízení, tedy realizují postup směřující k vydání určitého správního aktu, tak ovšem musí činit na základě zákona, v jeho mezích a také způsobem, který zákon stanoví.⁷²

Místní příslušnost správního orgánu je určena místem činnosti, pokud v řízení o tuto činnost jde, místem, kde je nemovitost, jde-li v řízení o ni, v ostatních řízeních týkajících se podnikatelské činnosti místem podnikání, jinak místem trvalého pobytu fyzické osoby nebo místem sídla organizační složky právnické osoby.⁷³

⁷¹ TOMEŠ A KOL, Igor. *Sociální správa: Úvod do teorie a praxe*. Vydání druhé, rozšířené a přepracované. Praha: Portál, s.r.o., 2009. s. 148. ISBN 978-80-7367-483-0.

⁷² KINDL, Milan, Květoslav KRAMÁŘ, Jiří RAJCHŮL a Daniel TELECKÝ. *Základy správního práva*. Kardinála Berana 1157/32, 301 00 Plzeň: Aleš Čeněk s.r.o., 2006. s. 217. ISBN 80-7380-011-X.

⁷³ KINDL, Milan, Květoslav KRAMÁŘ, Jiří RAJCHŮL a Daniel TELECKÝ. *Základy správního práva*. Kardinála Berana 1157/32, 301 00 Plzeň: Aleš Čeněk s.r.o., 2006. s. 217-8. ISBN 80-7380-011-X.

Za právnickou osobu i ve správním řízení koná právní úkony její statutární orgán, platí však, že v téže věci může za právnickou osobu konat procesní úkony jen jedna osoba.

Jak právnické, tak i fyzické osoby ovšem mohou být ve správním řízení zastoupeny, v některých případech dokonce zástupce mít musí (například zákonného).

Zástupcem účastníka ve správním řízení je tedy buď jeho zástupce zákonný, nebo opatrovník, anebo zmocněnec.⁷⁴

5.2.1 Lhůty, počítání času

Ve správním řízení hraje čas pochopitelně významnou roli i tehdy, pokud není řízení ovládáno koncentrační zásadou. K určitým úkonům zákon stanoví lhůty (k podání odvolání nebo odporu), k jiným ne. Tak třeba v případě vadného podání vyzve správní orgán podatele k jejich odstranění a určí mu k tomu potřebnou lhůtu.

Úkon je učiněn včas, jestliže je učiněn v poslední den lhůty. Protože jde o lhůty procesní, postačí, pokud je úkon odevzdán k doručení.⁷⁵

Lze si však představit i to, že správní orgán v jednoduchých a přehledných věcech bude lhůty pro stanovení určitých úkonů stanovovat neformálně, tj. např. při ústním jednání (s protokolací), nebo v písemné výzvě k provedení úkonu. U takového případného stanovení lhůty je však problematická její závaznost pro adresáta, a při hodnocení jejího dodržení či nedodržení, a důsledků provedení či neprovedení takto podmíněného úkonu, je vždy třeba dbát na to, aby se toto „procesní pochybení“ nakonec neprojeвило, jako mající vliv na zákonnost rozhodnutí ve věci samé.⁷⁶

Počítání času ve správním řízení je institutem významně ovládajícím průběh správního řízení, a je spojováno se lhůtami, na které je vázáno provedení zcela určitých úkonů v řízení. A to jak úkonů, které má provést účastník řízení, tak i úkonů, k nimž je příslušný správní orgán.

Lhůty mohou být určeny podle hodin, dnů, týdnů, měsíců, nebo i let. Začínají běžet, s výjimkou lhůt podle hodin, dnem následujícím pro rozhodné události a končí uplynutím

⁷⁴ KINDL, Milan, Květoslav KRAMÁŘ, Jiří RAJCHŮL a Daniel TELECKÝ. *Základy správního práva*. Kardinála Berana 1157/32, 301 00 Plzeň: Aleš Čeněk s.r.o., 2006. s. 221. ISBN 80-7380-011-X.

⁷⁵ KINDL, Milan, Květoslav KRAMÁŘ, Jiří RAJCHŮL a Daniel TELECKÝ. *Základy správního práva*. Kardinála Berana 1157/32, 301 00 Plzeň: Aleš Čeněk s.r.o., 2006. s. 222. ISBN 80-7380-011-X.

⁷⁶ PRŮCHA, Petr. *Správní řád s poznámkami a judikaturou*. 2. aktualizované a doplněné vydání podle stavu k 1.6.2015. Praha 2: Leges, s.r.o., 2015. s. 139. ISBN 978-80-7502-051-2.

toho dne, který se svým označením shoduje se dnem, kdy došlo ke skutečnosti rozhodné pro počátek běhu lhůty.⁷⁷

5.2.2 Postup před zahájením správního řízení, řízení v prvním stupni, rozhodnutí

Řízení o žádosti je zahájeno dnem, kdy žádost (nebo jiný návrh na zahájení řízení, např. ve sporném řízení) došla věcně a místně příslušnému správnímu orgánu. Žádost musí splňovat obecné požadavky na podání a musí z ní být patrné, čeho se žadatel domáhá.

Řízení z moci úřední je zase zahájeno dnem, kdy to správní orgán oznámí účastníku nebo účastníkům řízení, oznámení o zahájení řízení může také být spojeno s prvním úkonem v něm.

Postup po zahájení řízení směřuje k vydání správního aktu (rozhodnutí správního orgánu).

Podklady pro vydání rozhodnutí neboli podklady, z nichž správní orgán při jeho vydání vychází, jsou zejména návrhy účastníků, důkazy, skutečnosti známé správnímu orgánu z jeho činnosti z úřední činnosti, podklady od jiných orgánů a podobě (ustanovení § 50 odst. 1 správního řádu přináší jejich demonstrativní výčet). Správní řád v ustanovení § 51 a následujících upravuje proces dokazování.⁷⁸

Rozhodnutím ve správním řízení správní orgán v určité věci zakládá, mění nebo ruší (v konstitutivním rozhodnutí) práva a povinnosti účastníků řízení nebo prohlašuje (v deklaratorním rozhodnutí), že účastník řízení nějaká práva nebo povinnosti má nebo nemá. V zákonem stanovených případech se rozhodnutím rozhoduje i o procesních otázkách, které tuto charakteristiku ne vždy splňují.

Správní orgán je povinen rozhodnout bez zbytečného odkladu. Nelze-li rozhodnutí vydat bezodkladně, musí být vydáno do třiceti dnů od zahájení řízení. K této době se připočítává doba až dalších třiceti dnů, jestliže je třeba někoho předvolat, nařídít ústní jednání a podobně, mimo jiné i tehdy, jde-li o zvlášť složitý případ. Připočítává se i doba potřebná ke zpracování znaleckého posudku.

⁷⁷ PRŮCHA, Petr. *Správní řád s poznámkami a judikaturou*. 2. aktualizované a doplněné vydání podle stavu k 1.6.2015. Praha 2: Leges, s.r.o., 2015. s. 140. ISBN 978-80-7502-051-2.

⁷⁸ KINDL, Milan, Květoslav KRAMÁŘ, Jiří RAJCHŮL a Daniel TELECKÝ. *Základy správního práva*. Kardinála Berana 1157/32, 301 00 Plzeň: Aleš Čeněk s.r.o., 2006. s. 224-5. ISBN 80-7380-011-X.

Rozhodnutí se adresátům oznamuje doručením (účastník se ovšem může práva na doručení písemného vyhotovení vzdát).⁷⁹

⁷⁹ KINDL, Milan, Květoslav KRAMÁŘ, Jiří RAJCHŮL a Daniel TELECKÝ. *Základy správního práva*. Kardinála Berana 1157/32, 301 00 Plzeň: Aleš Čeněk s.r.o., 2006. s. 227-8. ISBN 80-7380-011-X.

6 Kontrolní činnost na Okresní správě sociálního zabezpečení Česká Lípa

Kontrolní činnost na Okresní správě sociálního zabezpečení Česká Lípa (dále jen „OSSZ Česká Lípa“) je prováděna v souladu s Metodickým pokynem vrchního ředitele č. 5/2013 - Kontrolní činnost u zaměstnavatelů. Kontrolní činnost u zaměstnavatelů je prováděna sedmi pracovníky oddělení kontroly.

Kontroly u zaměstnavatelů jsou prováděny pravidelně s tříletou periodicitou. Do ročního plánu kontrol je zahrnuta jedna třetina všech zaměstnavatelů přihlášených do registru zaměstnavatelů k 1. 1. příslušného kalendářního roku, na OSSZ Česká Lípa se jedna třetina pohybuje v rozmezí 570 - 580 zaměstnavatelů. Na OSSZ Česká Lípa bylo k 1. 1. 2016 evidováno 1 725 zaměstnavatelů přihlášených do registru.

Plán kontrolní činnosti je automaticky generován centrální aplikací KOC, následně je i ručně upravován s ohledem na tzv. problémové zaměstnavatele nebo zaměstnavatele odhlášené z registru před koncem kalendářního roku. Roční plán kontrol musí být, v souladu s metodickým pokynem vyhotoven a uzavřen nejpozději do 31. 1. daného roku.

Předmětem kontroly zaměstnavatelů je kontrola plnění povinností v nemocenském pojištění, v důchodovém pojištění a při odvodu pojistného na sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti (dále jen „kontrola“).

Předmětem kontroly není vlastní úhrada pojistného a včasnost této úhrady. Uvedené spadá do kompetence oddělení účtárny pojistného a dávek (dále jen „oddělení účtárny“), které s oddělením kontroly úzce spolupracuje.

6.1 Ukládané sankce a jejich výše

Na oddělení kontroly jsou ukládány pokuty vyplývající z vlastní kontrolní činnosti, výstupů z provedených kontrol (protokol o kontrole) a na základě předaných podkladů z oddělení účtárny (upozornění na nedodané přehledy a výzvy k předložení přehledů).

Z vlastní kontrolní činnosti a na základě vyhotovených protokolů o kontrole, jsou ukládány pokuty za nedostavení se ke kontrole, pozdní předložení nebo nepředložení evidenčních listů důchodového pojištění (dále také „ELDP“) zaměstnanců a za nesplnění uložených opatření k nápravě. V průběhu samotné kontroly lze rovněž uložit pokutu

za nesoučinnost, a to v případech, kdy zaměstnavatel ani na základě písemné výzvy nepředloží požadované podklady nezbytné pro řádné provedení kontroly. Řízení ve věci uložení pokuty za nesoučinnost nebylo na OSSZ Česká Lípa dosud zahájeno, zaměstnavatelé na výzvu již reagovali a doklady předložili.

V rámci objektivního posouzení, byl na oddělení kontroly vyhotoven sazebník pokut. Výše ukládaných pokut jsou tak rozlišovány podle závažnosti porušení nebo nesplnění zákonné povinnosti, rovněž je zohledňována skutečnost, zda se jedná o první či opakované porušení zákona. Dále je přihlíženo i k délce registrace zaměstnavatele, jedná-li se o krátkodobou či dlouhodobou evidenci v registru zaměstnavatelů.

Ukládané sankce za porušení nebo nesplnění povinnosti jsou ukládány v rozmezí od 1000 Kč do 10 000 Kč, tedy při spodní hranici zákonného rozpětí.

V souvislosti s ukládanými sankcemi, jsou rozlišovány pojmy nesplnění povinnosti a porušení povinnosti. K porušení povinnosti dochází ve chvíli, kdy zaměstnavatel svou povinnost splní, ale až po zákonném termínu. V případech porušení jsou sankce ukládány zpravidla v nižší výši než při nesplnění povinnosti.

6.1.1 Pokuty za nedostavení se ke kontrole

Zaměstnavatel, u kterého byla kontrola zahájena doručením oznámení o zahájení kontroly (dále jen „oznámení“), je povinen se k této kontrole ve stanovený den a čas, uvedeném v oznámení, dostavit na příslušnou okresní správu sociálního zabezpečení, pokud se předem z vážných důvodů neomluví. V opačném případě je zaměstnavateli zasílána Výzva k dostavení se ke kontrole – urgence (dále jen „výzva“), ve které je zaměstnavateli sdělen náhradní termín provedení kontroly. Na konci výzvy je poučení, jaké následky mohou nastat, pokud se zaměstnavatel ke kontrole opětovně nedostaví, ani svou přítomnost neomluví.

Jestliže se zaměstnavatel ani na základě výzvy k předmětné kontrole nedostaví, je celá jeho složka předána vedoucí oddělení kontroly, která rozhodne o dalším postupu. V první řadě jsou shromážděny veškeré podklady, na jejichž základě je zahájeno správní řízení, s následným vydaným rozhodnutím o výši pokuty. Jedná-li se o první nesplnění povinnosti, je sankce ukládána ve výši 3000 Kč. Při opakovaném nesplnění téže povinnosti, je ukládaná sankce již dvojnásobná, tedy ve výši 6 000 Kč.

Z dosavadní praxe vyplynulo, že OSSZ Česká Lípa opakovanému uložení pokuty za nedostavení se ke kontrole dosud nepřistoupila.

V případě, že ani na základě uložené pokuty se zaměstnavatel ke kontrole nedostaví, bývá dalším krokem vydání Usnesení o předvedení zaměstnavatele Policií ČR do budovy OSSZ Česká Lípa.

V oblasti pokut za nedostavení se ke kontrole bylo porovnáno tříleté období od roku 2014 do roku 2016.

Tabulka 1 - Roční přehled uložených pokut – nedostavení se ke kontrole

ROK	2014	2015	2016
Počet ZSR/počet vydaných R	20/20	7/5	1/1
Počet zastavených ZSR	0	2	0
Úhrnná výše pokut	72 000	15 000	3 000
Počet provedených kontrol na základě ZSR	11	3	0
Roční počet provedených kontrol	741	760	757

Zdroj: OSSZ Česká Lípa, vlastní zpracování

Porovnáme-li údaje za jednotlivá období, lze spatřovat klesající tendenci uložených pokut. Od roku 2014 došlo k výraznému snížení ukládaných sankcí, což lze spatřovat i v poměru k provedeným kontrolám za celý rok. Zatímco v roce 2014 nebylo provedeno 1,5 % kontrol, v roce 2015 se jednalo o 0,3 % a v roce 2016 o zanedbatelné 0,1 %.

6.1.2 Pokuty za evidenční listy důchodového pojištění

Kontrola předkládání evidenčních listů důchodového pojištění v zákonném termínu, je prováděna zpravidla až v průběhu samotné kontroly. V rámci kontrolní činnosti je na OSSZ Česká Lípa vedena pouze lokální evidence fyzicky doručených ELDP, formou tabulkového procesoru. Elektronicky předkládané ELDP jsou zasílány přímo na ČSSZ za využití datových schránek (ISDS) zaměstnavatele nebo prostřednictvím veřejného rozhraní pro elektronické podání, tzv. VREP.

Na základě výše uvedeného jsou pochybení zaměstnavatelů zjišťována až ve fázi přípravy na kontrolu, která je prováděna zpravidla v průběhu 1 měsíce před stanoveným termínem kontroly. Z dostupných aplikací jsou zjišťovány údaje o stavu podaných ELDP zaměstnanců

se zaměřením na datum doručení, zda byly vyhotoveny za všechny zaměstnance a za jaké období. Kontrola je rovněž zaměřena na správné vyplnění údajů.

Je-li kontrolou zjištěno nesplnění nebo porušení povinnosti, je tato skutečnost podrobně popsána v protokolu o kontrole, který následně slouží jako stěžejní podklad pro zahájení správního řízení. Zaměstnavatel je vždy na možnost uložení pokuty v protokolu o kontrole upozorněn.

Dříve než je zahájeno řízení o uložení pokuty, jsou shromažďovány podklady a zohledňovány další skutečnosti mající vliv na zahájení řízení. Rozhodujícím faktem pro výši ukládané sankce bývá skutečnost, zda se jedná o první či opakované uložení sankce za porušení nebo nesplnění povinnosti a v neposlední řadě i rozsah porušení a následný vliv do nárokových podkladů zaměstnanců. Uvedené skutečnosti jsou zjišťovány zejména z lokálních a centrálních aplikací OSSZ Česká Lípa, rovněž z dostupných podkladů z předchozích provedených kontrol, potažmo z minulého protokolu o kontrole, nejedná-li se o první kontrolu po přihlášení zaměstnavatele do registru zaměstnavatelů.

Sankce jsou ukládány vždy až po ukončení kontroly prvotně těm zaměstnavatelům, kteří své povinnosti porušovali opakovaně a byli na tuto skutečnost v minulosti již upozorňováni. Výjimkou, kdy pokuty za pozdní předložení ELDP nejsou ukládány, jsou zaměstnavatelé, u kterých se jedná o tzv. likvidační kontrolu při odhlášení se z registru zaměstnavatelů a zákonná povinnost je zpravidla splněna až při kontrole. Případná následná sankce by se tak minula účinkem.

Pro porovnání počtu uložených pokut, bylo zvoleno tříleté období od roku 2014 do roku 2016. Počty uložených pokut a jejich výše za jednotlivá období jsou vyjádřena v následující tabulce.

Tabulka 2 - Roční přehled pokut - ELDP

ROK	2014	2015	2016
Počet pokut	19	13	19
Úhrnná výše pokut	76 000	53 500	86 000
Průměrná výše pokuty	4 000	4 115	4 526
Počet neuhrazených pokut k počtu vydaných rozhodnutí	4	1	7

Zdroj: OSSZ Česká Lípa, vlastní zpracování

Z údajů je patrné, že počet uložených pokut má mírně kolísající tendenci. Z průměrné výše uložených pokut lze dovodit, že jsou ukládány při spodní hranici zákonného rozpětí. Výtěžnost pokut v letech 2015 a 2016 je srovnatelná, více než polovina jich byla uhrazena.

6.1.3 Pokuty za přehledy o výši vyměřovacích základů a výši pojistného

Prvotními podklady pro zahájení řízení ve věci uložení pokuty za porušení či nesplnění povinnosti jsou předaná Upozornění na nedodané přehledy o vyměřovacích základech a výši pojistného (dále jen „přehledy“), případně Výzvy k předložení přehledů. Na oddělení účtárny je po splatnosti pojistného, tj. po 20. kalendářním dni v měsíci, generována sestava zaměstnavatelů, kteří v zákonném termínu nepředložili přehled, pokud jim tato povinnost vznikla. Následně jsou těmto zaměstnavatelům zasílána upozornění na nedodaný přehled s náhradním termínem pro předložení, který činí 15 dnů ode dne odeslání písemnosti. V případě, že zaměstnavatel nereaguje, přehled nedoloží, je mu zasílána výzva k předložení přehledů. V obou výše uvedených písemnostech je zaměstnavatel upozorněn na sankční opatření, pokud svou povinnost v termínu nesplní, tj. možnost uložení pokuty podle příslušného ustanovení ZPSZ, ale také upozornění na možnost vydání platebního výměru o stanovení pravděpodobné výše pojistného. K uvedeným skutečnostem je nutné doplnit, že upozornění jsou zaměstnavatelům zasílána pravidelně jednou za měsíc ve dnech od 22. do 24. dne kalendářního měsíce, ve kterém měla být povinnost splněna.

V případě, kdy na zasílané písemnosti zaměstnavatel nereaguje a přehledy nepředloží, jsou výzvy spolu s upozorněním předávány na oddělení kontroly jako podnět k zahájení správního řízení nebo vystavení pravděpodobné výše pojistného. Předaných

výzev jsou během roku jednotky (cca do 10) a jedná se o nesplnění povinnosti - přehled nebyl vůbec předložen.

Velký počet předaných upozornění z oddělení účtárny na oddělení kontroly bývá pravidelně dvakrát ročně, a to v měsíci dubnu a v měsíci říjnu kalendářního roku. Na základě metodického doporučení probíhá na oddělení účtárny „akce“, zaměřená na zjištění přehledů předložených až po zákonném termínu. Jsou vytipováni zaměstnavatelé, kteří povinnost při předkládání přehledů opakovaně splnili až na základě zaslání upozornění. Následně jsou kopie upozornění předávány na oddělení kontroly, kde podle stanovených kritérií jsou zahajována správní řízení. Zatímco v dubnu 2016 bylo předaných upozornění 56, v měsíci říjnu 2016 počet předaných upozornění vzrostl na 73. Sledované tříleté období je znázorněno v následující tabulce.

Tabulka 3 - Roční přehled pokut - přehledy

ROK	2014	2015	2016
Předané podněty celkem	95	126	168
Počet uložených pokut	38	38	64
Úhrnná výše uložených pokut	86 000	98 000	134 000
Průměrná výše pokut	2 263	2 579	2 094
Počet vystavených PVP	12	19	7

Zdroj: OSSZ Česká Lípa, vlastní zpracování

Přestože počet předaných upozornění má stále rostoucí charakter, ve všech případech nejsou pokuty zaměstnavatelům ukládány. Z praxe bylo zjištěno, že jedna třetina pozdě předložených přehledů je předložena ještě týž měsíc, byť už je zaměstnavatelem nedodržena zákonná lhůta. Nejedná-li se o opakované porušení, pokuty zpravidla nejsou ukládány a upozornění je založeno do evidence jako podklad pro případné zahájení řízení v budoucnu.

Uložené sankce jsou efektivní pouze u těch zaměstnavatelů, které své povinnosti porušují, tzn., že přehledy jsou zasílány se zpožděním. Opakovaná sankce u těchto subjektů nebývá ukládána.

Z provedené praktické činnosti vyplynulo, že ke každému zaměstnavateli je přístupováno individuálně. Byly shledány případy, kdy zákonná povinnost předložit přehled zaměstnavateli nevznikla. Jednalo se o zaměstnavatele, u něhož došlo ke zpětnému odhlášení z registru zaměstnavatelů, dále byly zjištěny případy, kdy pracovní poměr zaměstnance byl sjednán jako zaměstnání malého rozsahu a tento vztah nezaložil účast na pojištění (nebylo dosaženo rozhodného příjmu). Povinnost podat přehled rovněž nemá zaměstnavatel, který přihlásil k účasti na pojištění jediného zaměstnance, přičemž mu nebyl zúčtován příjem, např. z důvodu trvání dočasné pracovní neschopnosti po celý kalendářní měsíc, peněžité pomoci v mateřství, rodičovské dovolené apod.

6.1.4 Pravidelná výše pojistného

Platební výměr o pravidelné výši pojistného (dále také „PV o PVP“) je vystavován, stejně jako v případě pokut, za nepředložené přehledy. Proces je totožný s ukládáním pokut za přehledy, konečným výstupem je však vystavení PV o PVP. Podkladem jsou nejen předané výzvy k předložení přehledů, ale také seznam zaměstnanců za období, kdy přehledy nebyly předloženy. V první řadě je nutno zjistit, zda povinnost podat přehled zaměstnavateli vznikla. Na základě seznamu zaměstnanců jsou zjišťovány údaje o dočasné pracovní neschopnosti zaměstnanců, pobírání peněžité pomoci v mateřství či rodičovského příspěvku a je ověřováno zaměstnání malého rozsahu. Pokud je vše výše uvedené vyloučeno a zaměstnavateli vznikla povinnost přehled předložit, je přístupováno k vystavení PV o PVP.

Aby nebyly navyšovány dluhy zaměstnavatele vystavením PV o PVP z 1,5násobku průměrné mzdy za každého zaměstnance, je snahou kontrolního oddělení z dostupných podkladů zjistit vyměřovací základ pro odvod pojistného jednotlivých zaměstnanců. Prvotně je z centrální aplikace pro výplatu nemocenských dávek ověřováno, zda byla zaměstnanci v minulosti poskytována dávka při dočasné pracovní neschopnosti a pokud ano, jsou k dispozici údaje z Přílohy k žádosti o dávku nemocenského pojištění. Dále jsou využívány veškeré dostupné podklady, jako například výplatní pásky, mzdové listy zaměstnanců, jsou-li k dispozici (např. jako příloha k protokolu o kontrole) apod. Je-li

zaměstnavatel v dlouhodobé evidenci OSSZ Česká Lípa, jsou podklady získávány z lokálních aplikací. Dlouhodobou evidencí se rozumí přihlášení „malého“ zaměstnavatele (počet zaměstnanců do 25 včetně) do registru před rokem 2009, kdy veškeré údaje o zaměstnavateli a jeho zaměstnancích byly evidovány v lokální aplikaci Malorg. Údaje včetně vyměřovacích základů za jednotlivé zaměstnance, které měl zaměstnavatel na OSSZ Česká Lípa povinnost předložit. Vyměřovací základ zaměstnance je zjišťován i z předchozích předložených přehledů těch zaměstnavatelů, kteří mají k účasti na pojištění přihlášeného jediného zaměstnance.

Jsou-li vyčerpány veškeré možnosti vedoucí ke zjištění vyměřovacího základu zaměstnanců, je platební výměr o PVP vystaven na částku vypočtenou z 1,5násobku průměrné mzdy za každého zaměstnance přihlášeného k účasti na pojištění. Tímto výpočtem je zaměstnavatel značně poškozen co do výše pojistného, neboť 1,5násobek průměrné mzdy obvykle převyšuje vyměřovací základ vykázaný na přehledu, pokud by byl zaměstnavatelem předložen. Zpravidla se jedná o přehledy nepředložené za tři měsíce, a tak je částka úměrně navyšována.

Efekt takto vystavených platebních výměrů o PVP bývá nulový, jedná se o administrativní záležitost k ošetření účtu zaměstnavatele. Z praktické činnosti bylo zjištěno, že částka vykázaná na platebním výměru zaměstnavateli nebývá uhrazena, neboť tento institut je ve většině případů využíván u zaměstnavatelů, kteří s OSSZ Česká Lípa dlouhodobě nespolupracují, neplní své povinnosti v oblasti sociálního zabezpečení a doručení těchto písemností bývá až na výjimky fiktivní.

Zrušení PV o PVP nastává tehdy, kdy dojde ke zpětnému odhlášení zaměstnavatele z registru zaměstnavatelů, nebo jsou přehledy zaměstnavatelem dodatečně předloženy.

Tabulka 4 - Roční počet vystavených PVP

Rok	2014	2015	2016
Počet vystavených PVP	12	19	7
Počet zrušených PVP	2	7	1
Odhlášení/předložení přehledu	1/1	6/1	0/1

Zdroj: OSSZ Česká Lípa, vlastní zpracování

Z výše uvedených údajů je patrné, že počty vystavených PV o PVP mají kolísavý charakter. Tato skutečnost je dána strukturou zaměstnavatelů a plněním povinností v oblasti pojistného. Zatímco v roce 2015 se oddělení kontroly zaměřilo na nedosažitelné zaměstnavatele a vystavením PV o PVP ošetřilo 16 účtů, v roce 2016 v rámci nedosažitelnosti došlo k ošetření účtu pouze v jednom případě. Ostatní platební výměry o PVP byly vystaveny zaměstnavatelům, kteří ani na základě výzvy k předložení přehledů svou povinnost nesplnili.

6.1.5 Další druhy sankcí

V rámci kontrolní činnosti lze rovněž uložit pokutu na nesoučinnost při kontrole podle kontrolního řádu. Na OSSZ Česká Lípa nebyla pokuta za neposkytnutou součinnost dosud uložena, vždy se podařilo kontrolu provést. V případě, že zaměstnavatel v průběhu kontroly nepředloží veškeré potřebné doklady, je mu zasílána písemná výzva s požadovaným termínem předložení a upozorněním na případné uložení sankce. Zaměstnavatel zatím na písemnou výzvu vždy reagoval a požadované podklady v termínu předložil. I proto nebyla ze strany OSSZ Česká Lípa pokuta za nesoučinnost při kontrole dosud uložena.

Oddělení kontroly rovněž spolupracuje s oddělením nemocenského pojištění. Na základě provedených kontrol, kdy byly zjištěny nesplněné oznamovací povinnosti při přihlášení/odhlášení zaměstnanců, kterým vznikla/zanikla účast na pojištění, jsou na oddělení nemocenského pojištění předávány podněty k uložení pokuty. Podnětem se rozumí výstup z provedené kontroly - protokol o kontrole, ve kterém jsou kontrolní nálezy podrobně popsány, včetně upozornění zaměstnavatele na možnost uložení pokuty. Protokoly jsou předávány po ukončení kontroly prostřednictvím vedoucí oddělení. Kontrola je ukončena patnáctým dnem ode dne převzetí protokolu o kontrole nebo dnem, vzdání se práva podat námitky proti kontrolnímu zjištění.

V roce 2016 bylo na oddělení nemocenského pojištění předáno 45 podnětů k uložení pokuty a v roce 2015 bylo předáno 31 podnětů.

Pokuta za správní delikt byla uložena pouze jedna v roce 2015, a to v souvislosti s nesplněným uloženým opatřením k nápravě vzešlé z kontroly zaměstnavatele. Výsledný efekt uložené pokuty byl nulový, neboť zaměstnavatel ani na základě uložené sankce nápravu nezjednal.

Nepeněžním druhem sankce jsou opatření k nápravě ukládaná v rámci vnější kontrolní činnosti. Nápravná opatření jsou ukládána až jako poslední řešení pro splnění povinnosti v požadovaném termínu a jsou ukládána těm zaměstnavatelům, u kterých je předpoklad splnění povinnosti v náhradním termínu. Dalším důvodem pro uložení nápravného opatření je neúměrné prodlužování kontrolního období nad rámec tří let. Uložená opatření k nápravě bývají v poměru k celkovému počtu provedených kontrol minimální. V roce 2016 bylo 10 zaměstnavatelům uloženo 20 nápravných opatření, z celkového počtu 757 provedených kontrol.

Tabulka 5 - Roční počet nápravných opatření

Rok	2014	2015	2016
Počet kontrol s uloženým nápravným opatřením	2	7	10
Procento kontrol s NO	0,27 %	0,92 %	1,32 %
Počet nápravných opatření	6	17	20
Roční počet kontrol	741	760	757

Zdroj: OSSZ Česká Lípa, vlastní zpracování

Přestože počet kontrol s uloženým nápravným opatřením mírně vzrůstá, v poměru k provedeným kontrolám se stále jedná o mizivé procento.

7 Výsledky a diskuse

Z provedené praxe na OSSZ Česká Lípa bylo zjištěno, že pokuty za nedostavení se ke kontrole bývají ukládány spíše ojediněle a je k nim přistupováno až v tom nejzazším případě. Individuální přístup ke každému zaměstnavateli je důvodem, proč nebývá pokuta vždy ukládána. Proto po předání podnětu k zahájení řízení, bývá zaměstnavatel nebo jeho zpracovatel mezd ještě urgován buď telefonicky, nebo prostřednictvím e-mailu. Tímto způsobem byl minimalizován počet uložených pokut za nedostavení se ke kontrole, neboť zaměstnavatelé na případné telefonní urgencye či e-maily zpravidla reagují. Lze tedy konstatovat, že postupy nastavené oddělením kontroly na OSSZ Česká Lípa jsou optimální.

Sankce za nepředložení ELDP v zákonném termínu, respektive až na základě prováděné kontroly, bývají ukládány ve vyšší výši oproti pokutám ostatním. Důvodem vyšších sazeb je skutečnost, že nesplnění povinnosti má dopad do nárokových podkladů zaměstnanců v důchodovém pojištění. Proto je potřeba nastavit přísnějších pravidla pro ukládání pokut za nesplnění nebo porušení povinnosti při předkládání ELDP. Přestože je vedena ruční evidence fyzicky došlých ELDP skutečnost, že povinnost byla splněna v zákonném termínu je zpravidla zjišťována až při samotné kontrole, potažmo při přípravě na kontrolu. V rámci tříletého kontrolního období je tudíž kontrola splnění povinnosti minimální. V průběhu běžného kalendářního roku není tato kontrola u zaměstnavatelů nikterak prováděna, což bylo podnětem k řešení jak pravidelnou kontrolu předaných ELDP zabezpečit.

V centrální aplikaci pro kontrolní činnost (KOC), v níž je generován roční plán kontrol, lze obdobným způsobem vygenerovat seznam zaměstnavatelů, kteří nejsou do ročního plánu zahrnuti. Seznam zaměstnavatelů nezahrnutých do plánu lze následně využít jako podklad pro lustraci zaměstnavatelů, zda byla zaměstnavatelem povinnost při předkládání ELDP za všechny své zaměstnance opravdu splněna. Lustraci je možno provádět vždy 1x ročně, a to v prvním čtvrtletí roku následujícího po roce, kdy měla být povinnost splněna. Například v měsíci únoru 2017 lze již provést kontrolu došlých ELDP za rok 2015. Bude-li zjištěno, že ELDP zaměstnanců za rok 2015, případně za roky předchozí nebyly zaměstnavatelem ke dni kontroly předloženy, bude mu zaslána písemná výzva k předložení ELDP s upozorněním na možnost zahájení správního řízení ve věci uložení pokuty, nesplní-li svou povinnost do 8 dnů ode dne doručení písemnosti. Nesplní-li

zaměstnavatel povinnost ani na základě zaslané výzvy, bude mu sankce uložena neprodleně podle nastavených pravidel OSSZ Česká Lípa. Lze předpokládat časovou náročnost této agendy (vyhledání zaměstnavatele a počtu zaměstnanců, porovnání došlých ELDP, využití více aplikací atd.), nicméně se má za to, že výsledný efekt bude žádoucí. Písemné výzvy budou zaměstnavatelé vnímat jako připomenutí své povinnosti, která může být mnohdy z jejich strany opomenuta, byť neúmyslně.

Výrazný nárůst uložených pokut za přehledy předložené po zákonném termínu, byl popudem, jak této vzrůstající tendenci předejít. Z dosavadní praxe bylo zjištěno, že jedna třetina zaměstnavatelů dokládá přehledy v době, kdy jsou upozornění z OSSZ Česká Lípa vypravena, tj. mezi 22. – 24. dnem kalendářního měsíce. Upozornění a předložený přehled se tedy „míjejí“. Další skupinou jsou ti zaměstnavatelé, kteří přehledy předkládají byť po zákonném termínu, ale ještě v měsíci splnění povinnosti a zaměstnavatelé, kteří přehled předloží až na základě zaslaného upozornění. Možným řešením, které by snížilo nejen časovou náročnost, ale také finanční náklady státní správy je, zasílat upozornění na nepředložené přehledy nejdříve ke konci měsíce mezi 27. – 29. dnem, namísto vzápětí po zákonném termínu, jak je dosud nastaveno. Na základě výše uvedeného řešení lze předpokládat zvýšený počet předložených přehledů, bez nutnosti zasílat zaměstnavatelům upozornění a zvyšování finančních výdajů OSSZ Česká Lípa. Rovněž změna zákonného termínu z 20. dne kalendářního měsíce na 27. den kalendářního měsíce by mohla být jedním z možných řešení, jak zvýšit počet předložených přehledů v zákonném termínu.

V souvislosti s vystavovanými PV o PVP lze konstatovat, že 1,5násobek průměrné mzdy pro vyčíslení výše pojistného za každého zaměstnance, je jen navyšování dluhu zaměstnavatele vůči OSSZ Česká Lípa, přičemž výtěžnost pravděpodobné výše pojistného je nulová. Pokud oddělení kontroly nedisponuje podklady, ze kterých lze získat údaj o výši vyměřovacího základu pro odvod pojistného, je 1,5násobek průměrné mzdy využíván vždy.

Na základě v práci zjištěných poznatků se jako vhodné řešení jeví změna zákona č. 589/1992 Sb., o pojistném na sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti, ve znění pozdějších předpisů, kdy do ustanovení § 22b odst. 2, citovaného zákona, by bylo vhodné vložit: „částka minimální mzdy pro kalendářní rok, ve kterém okresní správa sociálního zabezpečení stanoví pravděpodobnou výši pojistného,“ namísto:

„částka 1,5násobku průměrné mzdy určované pro kalendářní rok, ve kterém okresní správa sociálního zabezpečení stanoví pravděpodobnou výši pojistného.“

I proto, by mohli naši zákonodárci zvážit změnu legislativy a namísto 1,5násobku průměrné mzdy uzákonit pro stanovení pravděpodobné výše pojistného aktuální minimální mzdu, jakožto vyměřovací základ při stanovení pravděpodobné výše pojistného, nejsou-li k dispozici jiné podklady. Využití aktuální minimální mzdy pro stanovení vyměřovacího základu zásadně přispěje k omezení nárůstu peněžních závazků zaměstnavatelů vůči okresním správám sociálního zabezpečení. Také se dá předpokládat zjednodušení celé agendy a snížení časové náročnosti při vyhledávání potřebných údajů.

8 Závěr

Z výsledných zjištění lze konstatovat, že nejvíce uložených pokut zaměstnavatelům jsou na základě předaných podnětů z oddělení účtárny. Uvedené tedy tvoří stěžejní část rozhodovací činnosti na kontrolním oddělení. Pokuty vzešlé z prováděné kontrolní činnosti, pokuty podle zákona o organizaci a provádění sociálního pojištění, nejsou, co do počtu, tak výrazným ukazatelem jako pokuty ukládané na základě podnětů z jiného oddělení. Počet pokut podle zákona o pojistném na sociální zabezpečení, tedy pokuty za přehledy předložené po zákonném termínu, v celkovém úhrnu značně převyšuje ostatní počty uložených pokut. S tím souvisí i sankční opatření ve formě vystaveného platebního výměru o PVP ve výši 1,5násobku průměrné mzdy pro daný kalendářní rok. Případná vnitřní opatření a také změna některých ustanoveních zákona o pojistném na sociální zabezpečení, by do budoucna mohla být zjednodušením celé administrativy, ulehčením finančního zatížení státní správy a snížení finančních závazků zaměstnavatelů vůči státní správě. Rovněž by se rozšířil časový prostor referentů zabývajících se správním řízením na jiné, mnohdy efektivnější činnosti.

Většina uložených pokut má pouze preventivní charakter, neboť jsou ukládány při spodní hranici zákonného rozpětí a zpravidla se jedná o zaměstnavatele, kteří si své povinnosti splní, ale nedodržují zákonné termíny. Upozornění či výzvy zasílané z OSSZ Česká Lípa zaměstnavatelé mnohdy chápou pouze jako připomenutí. Následné uložení sankce je, i přes písemné upozornění, pro zaměstnavatele překvapivé. U těchto zaměstnavatelů bývají uložené pokuty přínosem nejen pro ně samotné, ale také pro OSSZ Česká Lípa.

9 Seznam použitých zdrojů

Knižní publikace

HŮRKA, Petr. *Pracovní právo*. 2. upravené vydání. Plzeň: Aleš Čeněk, 2015. 575 s. ISBN 978-80-7380-540-1.

KINDL, Milan, Květoslav KRAMÁŘ, Jiří RAJCHŮL a Daniel TELECKÝ. *Základy správního práva*. Kardinála Berana 1157/32, 301 00 Plzeň: Aleš Čeněk, 2006. 327 s. ISBN 80-7380-011-X.

KREBS, Vojtěch a Jaroslava DURDISOVÁ. *Sociální politika*: Praha: Codex Bohemia, 1997. Práce, mzdy, pojištění. 327 s. ISBN 978-80-7357-585-4.

POMAHAČ, Richard a Olga VIDLÁKOVÁ. *Veřejná správa*. Praha: C.H.Beck, 2002. 278 s. ISBN 80-7179-748-0.

PRŮCHA, Petr. *Správní řád s poznámkami a judikaturou*. 2. aktualizované a doplněné vydání podle stavu k 1.6.2015. Lublaňská4/61, Praha 2: Leges, 2015. 496 s. ISBN 978-80-7502-051-2.

Slovník sociálního zabezpečení. Praha 2: Ministerstvo práce a sociálních věcí, 2015. ISBN 978-80-7421-114-0. 130 s. ISSN 978-80-7421-114-0.

SPIRIT, Michal a kolektiv. *Pracovní právo a právo sociálního zabezpečení v ČR*. Plzeň: Aleš Čeněk, 2009. 415 s. ISBN 978-807380-189-2.

ŠUBRT, Bořivoj a kol. *ABECEDA MZDOVÉ ÚČETNÍ 2016*. 26. aktualizované vydání. Olomouc: ANAG, spol. s r.o., 2016. 624 s. ISBN 978-80-7263-990-8.

TOMEŠ A KOL, Igor. *Sociální správa: Úvod do teorie a praxe*. Vydání druhé, rozšířené a přepracované. Praha: Portál, 2009. 304 s. ISBN 978-80-7367-483-0.

VEDRAL, Josef. *KONTROLNÍ ŘÁD: KOMENTÁŘ*. Praha 4: RNDr. Ivana Hexnerová - BOVA POLYGON, 2015. 256 s. ISBN 978-80-7273-175-6.

ŽENÍŠKOVÁ, Ing. Marta a JUDr. Jan PŘIB. *Zákon o nemocenském pojištění s komentářem a příklady od 1.1.2015*. 8. aktualizované vydání. Olomouc: ANAG, 2015. 280 s. ISBN 978-80-7263-927-4.

ŽENÍŠKOVÁ, Ing. Marta. *Pojistné na sociální zabezpečení s komentářem a příklady k 1.1.2012*. 4. aktualizované vydání. Olomouc: ANAG, 2012. Práce, mzdy, pojištění. 150 s. ISBN 978-80-7263-735-5.

ŽENÍŠKOVÁ, Ing. Marta. *Pojistné na sociální zabezpečení s komentářem a příklady k 1.1.2016*. 7. aktualizované vydání. Olomouc: ANAG, 2016. 153 s. ISBN 978-80-7263-998-4.

Periodikum

Národní pojištění: Odborný měsíčník České správy sociálního zabezpečení. Praha 4, 2015, **46**(10). ISSN 0323-2395.

Právní předpisy:

Zákon č. 187/2006 Sb., o nemocenském pojištění, ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 582/1991 Sb., o organizaci a provádění sociálního zabezpečení, ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 589/1992 Sb., o pojistném na sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti, ve znění pozdějších předpisů

Internetové zdroje:

<http://www.businessinfo.cz/cs/clanky/povinnosti-zamestnavatele-pri-provadeni-duchodoveho-pojisteni-8465.html>,. 30.10.2016. 19:10 hod.

Práce & sociální politika [online]. Praha: Ministerstvo práce a sociálních věcí, 2016, **13**(7-8) [cit. 2017-02-12]. ISSN 0049-0962.

10 Přílohy

Oznámení o zahájení správního řízení

Platební výměr o stanovení pravděpodobné výše pojistného

Přehled o výši pojistného

Rozhodnutí

Sazebník pokut oddělení kontroly OSSZ Česká Lípa

Upozornění na nepředložené přehledy o vyměřovacích základech

Výzva k předložení evidenčních listů důchodového pojištění

Výzva k dostavení se ke kontrole – urgence

Výzva k předložení přehledů o výši vyměřovacího základu

OKRESNÍ SPRÁVA SOCIÁLNÍHO ZABEZPEČENÍ

adresa OSSZ

Č.j.:
Spisová zn.:

V České Lípě dne

Oznámení o zahájení správního řízení

Okresní správa sociálního zabezpečení Česká Lípa příslušná k rozhodování podle ustanovení § 6 odst. 4 písm. a) bodu 10 zákona č. 582/1991 Sb., o organizaci a provádění sociálního zabezpečení, ve znění pozdějších předpisů, zahajuje tímto ve smyslu ustanovení § 46 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů,

správní řízení

ve věci u l o ž e n í p o k u t y dle ustanovení § 22 odst. 1 písm. a) **b) –opakovaně–** zákona č. 589/1992 Sb., o pojistném na sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „ZPSZ“), zaměstnavateli....., se sídlem/bytem(dále jen „zaměstnavatel“), za nesplnění/porušení povinnosti stanovené ustanovením § 9 odst. 2 ZPSZ.

Okresní správa sociálního zabezpečení Česká Lípa (dále jen „OSSZ Česká Lípa“) přistoupila k zahájení řízení na základě toho, že zaměstnavatel nesplnil/porušil povinnost uloženou mu ustanovením § 9 odst. 2 ZPSZ. Nepředložil v zákonem stanovené lhůtě přehled/y o výši vyměřovacího základu stanoveného podle § 5a a o výši pojistného, které je povinen odvádět, s uvedením čísla účtu, z něhož byla platba provedena (dále také „přehled“) za měsíc

Ve smyslu ustanovení § 9 odst. 1 ZPSZ, zaměstnavatel odvádí pojistné za jednotlivé kalendářní měsíce. Pojistné za kalendářní měsíc je splatné od 1. do 20. dne následujícího kalendářního měsíce. V této lhůtě byl zaměstnavatel dle ustanovení § 9 odst. 2 ZPSZ, povinen předložit příslušné okresní správě sociálního zabezpečení na předepsaném tiskopisu přehled o výši vyměřovacího základu podle § 5a a o výši pojistného, které je povinen odvádět, s uvedením čísla účtu, z něhož byla platba provedena.

V souladu s ustanovením § 36 odst. 1 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „SŘ“), má účastník řízení právo navrhnout důkazy a činit jiné návrhy po celou dobu řízení až do vydání rozhodnutí, a to písemně nebo ústně do protokolu. Současně je povinen podle ustanovení § 52 SŘ označit důkazy na podporu svých tvrzení. Vzhledem k tomu, že správním orgánem byly shromážděny všechny podklady pro vydání rozhodnutí, máte možnost v souladu s ustanovením § 36 odst. 3 SŘ, se před vydáním rozhodnutí vyjádřit k podkladům rozhodnutí, a to nejpozději do deseti kalendářních dnů od doručení tohoto oznámení. Po uplynutí této lhůty bude vydáno rozhodnutí v uvedené věci.

.....
úřední razítko, podpis a funkce oprávněné úřední osoby

Rozdělovník: 1. zaměstnavatel
2. OSSZ Česká Lípa

OKRESNÍ SPRÁVA SOCIÁLNÍHO ZABEZPEČENÍ

adresa OSSZ

Č.j.:

V dne.....

Variabilní symbol plátce:

Plátce:
jméno (název) a adresa

PLATEBNÍ VÝMĚR č. ... o stanovení pravděpodobné výše pojistného

Okresní správa sociálního zabezpečení, příslušná k rozhodování dle ustanovení § 6 odst. 4 písm. a) bodu 7. a ustanovení § 104c odst. 1 zákona č. 582/1991 Sb., o organizaci a provádění sociálního zabezpečení, v platném znění, rozhodla o stanovení pravděpodobné výše pojistného (zaměstnavatel, OSVČ), (přesný název a adresa), ve smyslu ustanovení § 22b odst. 1 a 2 zákona č. 589/1992 Sb., o pojistném na sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti, v platném znění,

t a k t o :

pravděpodobná výše pojistného za měsíc / rok se stanovuje ve výši,- Kč.
..... (určit způsob úhrady)

Dle ustanovení § 104f odst. 1 věty první zákona č. 582/1991 Sb., v platném znění, je platební výměr vykonatelný bez ohledu na právní moc, jestliže od jeho doručení uplynulo 15 dnů.

ODŮVODNĚNÍ

..... (název a sídlo/ jméno a příjmení) je veden v evidenci Okresní správy sociálního zabezpečení jako (zaměstnavatel; OSVČ a dále bude uvedeno, o jaký charakter výkonu samostatné výdělečné činnosti se jedná) od do (dosud). Vzhledem ke skutečnosti, že uvedený (zaměstnavatel, OSVČ) nesplnil svoji zákonnou povinnost spočívající v podání přehledu dle ustanovení (§ 9 odst. 3 a 4 nebo ustanovení § 15 odst. 1 a 2) zákona č. 589/1992 Sb., v platném znění, za měsíc(e) / rok(y) ani poté, co mu byla Okresní správou sociálního zabezpečení zaslána dne písemná výzva k tomuto podání, byla plátcí pojistného dle ustanovení § 22b odst. 1 a 2 citovaného zákona tímto platebním výměrem stanovena pravděpodobná výše pojistného ve výši,- Kč. Při stanovení pravděpodobné výše pojistného Okresní správa sociálního zabezpečení vycházela z těchto podkladů:
.....

Stanovením pravděpodobné výše pojistného není dotčena povinnost plátce pojistného předložit ve smyslu ustanovení § 22b odst. 3 citovaného zákona přehled o výši pojistného.

Dle ustanovení § 22b odst. 4 výše uvedeného zákona plátcí pojistného jsou povinni platit penále z dlužné částky pravděpodobné výše pojistného, a to ode dne, který bezprostředně následuje po dni splatnosti pojistného, ohledně něhož nebyl podán přehled dle ustanovení (§ 9 odst. 3 a 4 nebo ustanovení § 15 odst. 1 a 2) citovaného zákona, do dne, ve kterém byl tento přehled předložen, a to včetně tohoto dne.

Vzhledem k výše uvedenému Okresní správa sociálního zabezpečení rozhodla tak, jak ve výroku uvedeno.

POUČENÍ

Proti tomuto platebnímu výměru je možno podat odvolání k České správě sociálního zabezpečení, pracoviště, a to do 15 dnů ode dne jeho doručení. Odvolání se podává u Okresní správy sociálního zabezpečení (uvést přesnou adresu).

.....
úřední razítko, podpis a funkce oprávněné úřední osoby

Rozdělovník:
zaměstnavatel (OSVČ)
OSSZ

Evidenční štítek

Přehled o výši pojistného

ČESKÁ SPRÁVA SOCIÁLNÍHO ZABEZPEČENÍ

za období /

Místně příslušná OSSZ/PSSZ/MSSZ Brno

Záznamy OSSZ

Přehled zúčtován dne

Přehled doručen dne

A. Základní identifikace

Název zaměstnavatele

Identifikační číslo

Variabilní symbol

Ulice

Číslo domu

Obec

PSČ

Stát

B. Pojistné odváděné za zaměstnance a za zaměstnavatele

1. Úhrn vyměřovacích základů

 Kč

2. Pojistné za zaměstnance

 Kč

3. Pojistné za zaměstnavatele

 Kč

4. Pojistné celkem (řádek 2 + řádek 3)

 Kč

C. Bankovní spojení

D. Kontaktní pracovník

Příjmení

Jméno

Telefon

E-mail

E. Datum vyplnění, podpis a razítko

.....
Datum, podpis a razítko

0 9 8 4 4 8 2 9 8 2

OKRESNÍ SPRÁVA SOCIÁLNÍHO ZABEZPEČENÍ

adresa OSSZ

Č.j.:

Spisová zn.:

V České Lípě dne

ROZHODNUTÍ

Okresní správa sociálního zabezpečení Česká Lípa, příslušná k rozhodování podle ustanovení § 6 odst. 4 písm. a) bod 10 zákona č. 582/1991 Sb., o organizaci a provádění sociálního zabezpečení, ve znění pozdějších předpisů, rozhodla ve smyslu ustanovení § 22 odst. 1 písm. a) **b)** – **opakovaně** - zákona 589/1992 Sb., o pojistném na sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti, ve znění pozdějších předpisů,

t a k t o :

zaměstnavateli, se sídlem/bytem....., se za porušení/nesplnění povinnosti stanovené ustanovením § 9 odst. 2 zákona č. 589/1992 Sb., ve znění pozdějších předpisů, ukládá pokuta ve výši Kč, kterou je povinen uhradit do 8 dnů ode dne nabytí právní moci tohoto rozhodnutí, a to ve prospěch účtu Okresní správy sociálního zabezpečení Česká Lípa číslo 21012-17925421/0710 vedeného u České národní banky pobočka Ústí nad Labem, konstantní symbol 7618, variabilní symbol specifický symbol

ODŮVODNĚNÍ

Řízení ve věci uložení pokuty bylo zahájeno z moci úřední ve smyslu ustanovení § 46 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů, doručením písemného oznámení o zahájení správního řízení zaměstnavateli (dále jen „zaměstnavatel“). Oznámení o zahájení řízení bylo zaměstnavateli doručeno dne Zaměstnavatel se k předmětu řízení nevyjádřil. (při nesplnění)

K zahájení správního řízení přistoupila Okresní správa sociálního zabezpečení Česká Lípa (dále také „OSSZ Česká Lípa“) na základě skutečnosti, že zaměstnavatel nepředložil v zákonné lhůtě na OSSZ Česká Lípa přehled o výši vyměřovacího základu stanoveného podle § 5a a o výši pojistného, které je povinen odvádět, s uvedením čísla účtu, z něhož byla platba pojistného provedena (dále také „přehled/y“) za měsíc/e...., čímž porušil/nesplnil ustanovení § 9 odst. 2 zákona č. 589/1992 Sb. o pojistném na sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „ZPSZ“). Na nesplnění své povinnosti byl zaměstnavatel ze strany OSSZ Česká Lípa písemně upozorněn písemností ze dne 24.4.2015. Přehled za měsíc únor 2015 zaměstnavatel na OSSZ Česká Lípa předložil až dne 28.5.2015, na základě zahájeného správního řízení.

Dne bylo na OSSZ Česká Lípa doručeno vyjádření k zahájenému správnímu řízení, ve kterém zaměstnavatel uvádí....

Dle ustanovení § 9 odst. 1 ZPSZ, zaměstnavatel odvádí pojistné za jednotlivé kalendářní měsíce. Pojistné za kalendářní měsíc je splatné od 1. do 20. dne následujícího kalendářního měsíce. V této lhůtě je zaměstnavatel dle ustanovení § 9 odst. 2 ZPSZ, povinen předložit příslušné okresní správě sociálního zabezpečení na předepsaném tiskopisu přehled o výši vyměřovacího základu stanoveného podle § 5a a o výši pojistného, které je povinen odvádět, s uvedením čísla účtu, z něhož byla platba pojistného provedena.

Za porušení výše uvedené povinnosti uložila OSSZ Česká Lípa zaměstnavateli pokutu dle ustanovení § 22 odst. 1 písm. a) (nebo **b**)) ZPSZ, ve výši 2 000 Kč.

Za výše citované nesplnění nebo porušení povinnosti může příslušná okresní správa sociálního zabezpečení dle ustanovení § 22 odst. 1 písm. a) ZPSZ, uložit zaměstnavateli pokutu až do výše 20 000 Kč za každé jednotlivé nesplnění nebo porušení povinnosti. Při opětovném nesplnění nebo porušení povinnosti, za jejíž nesplnění nebo porušení byla již pokuta uložena, může být uložena pokuta až do výše 100 000 Kč.

= OPĚTOVNÉ PORUŠENÍ/NESPLNĚNÍ =

Za nesplnění nebo porušení výše stanovených povinností může příslušná okresní správa sociálního zabezpečení dle ustanovení § 22 odst. 1 písm. b) ZPSZ, uložit zaměstnavateli pokutu až do výše 100 000 Kč při opětovném nesplnění nebo porušení povinnosti, za jejíž nesplnění nebo porušení byla již pokuta uložena.

Při stanovení výše pokuty OSSZ Česká Lípa posoudila závažnost uvedeného porušení, a rovněž skutečnost, že ani přehled za měsíc leden 2015 byl doložen až po zákonem stanoveném termínu dne 17.4.2015. OSSZ Česká Lípa přihlédla ke skutečnosti, že se jedná o první ukládanou sankci za porušení výše citovaného ustanovení a uložila pokutu při spodní hranici zákonného rozpětí.

Na základě uvedených skutečností OSSZ Česká Lípa rozhodla tak, jak je ve výroku uvedeno.

P O U Č E N Í

Proti tomuto rozhodnutí lze podat odvolání k České správě sociálního zabezpečení, pracoviště Ústí nad Labem, a to do 15 dnů ode dne doručení tohoto rozhodnutí. Odvolání se podává u Okresní správy sociálního zabezpečení Česká Lípa, Bezručova 3015, 470 30 Česká Lípa.

.....
razítko, podpis a funkce oprávněné úřední osoby

Rozdělovník:

1. zaměstnavatel
2. OSSZ Česká Lípa

Porušení povinnosti	Sankce dle ustanovení	Výše zákonné sankce	doporučený limit	
			první porušení	opakované porušení, za které již byla uložena sankce
§ 39 z.č. 582/1991 Sb.			2 000,- u zaměstnavatele, u něhož se jedná o první nesplnění dané povinnosti po jeho vzniku, krátkodobá evidence na OSSZ 4 000,- u zaměstnavatele, který je dlouhodobě evidován při OSSZ a nepředložil ELDP za předchozí rok 6 000,- pokud nedoloženy ELDP za více let, pokud doklady doloží v průběhu řízení pokuta bude ponižena o 1 000 Kč. Pokud bude chybět ELDP pouze u jednoho či dvou zaměstnanců, bude sankce ve výši 1/2, která by jinak náležela.	10 000,-
§ 12písm. d) z.č. 582/1991 Sb.	§ 54 odst. 4 z.č. 582/1991 Sb.	do 100 000 Kč, při opětovném porušení až 500 000 Kč		
§ 13 odst. 2 části věty první za středníkem z.č. 582/1991 Sb.	§ 54 odst. 2 z.č. 582/1991 Sb.	do výše 20 000 Kč za každé jednotlivé nesplnění povinnosti	3 000,-	6 000,-
§ 9 odst. 3 z.č. 589/1992 Sb.	§ 54 odst. 2 z.č. 582/1991 Sb.	do výše 20 000 Kč za každé jednotlivé nesplnění povinnosti	3 000,-	6 000,-
§ 9 odst. 3 z.č. 589/1992 Sb.	§ 22 odst. 1 z.č. 589/1992 Sb.	odst. a) do výše 20 000 Kč odst. b) do výše 100 000 Kč při opětovném nesplnění nebo porušení	3 000,- 2 000,- pokud budou přehledy v době řízení doloženy 1 000,- pokud budou přehledy doloženy před zahájením SR	2. uložení pokuty 5 000,- 3. uložení pokuty 7 000,- 4. uložení pokuty 9 000,- Pokud s bude jednat o opakované uložení pokuty a přehled bude doložen 4 000,-, pokud nebude doložen 5000,-
§ 98 odst. 2 z.č. 187/2006 Sb.,	§ 131 odst. 2 § 136 odst. 2 zákona č. 187/2006 Sb.	do výše 100 000 Kč	3 000,- (měli možnost povinnost uloženou nápravným opatřením splnit v průběhu kontroly, tu nevyužili) pokud splnili na základě SR 2 000,- Kč	10 000,-
Sankce při vícečetném a opakovaném neplnění povinností dle ustanovení § 9 odst. 3 z.č. 589/1992 Sb., a bude dále zjištěno, že jsou již uloženy sankce i za neplnění ostatních povinností v 5Z bude sankce ukládána ve výši 10 000,- Kč				

OKRESNÍ SPRÁVA SOCIÁLNÍHO ZABEZPEČENÍ ČESKÁ LÍPA

Bezručova 3015, 470 30 Česká Lípa

25. 11. 2015

Lada 4
470 01 Česká Lípa

Variabilní symbol: [REDACTED]

IČ: [REDACTED]

Č.j. [REDACTED]

V České Lípě dne 25.11.2015

UPOZORNĚNÍ

Podle záznamů Okresní správy sociálního zabezpečení jste v rozporu s ustanovením § 9 zákona č. 589/1992 Sb., o pojistném na sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti, ve znění pozdějších předpisů dosud nepředložili předepsaný tiskopis "Přehled o výši pojistného" za měsíc(e):

září 2015

Žádáme Vás, abyste výše uvedenou povinnost splnili v nejkratším možném termínu, nejpozději do 15 dnů ode dne doručení upozornění, popř. sdělili Okresní správě sociálního zabezpečení, že takovou povinnost nemáte. V této souvislosti Vám sdělujeme, že za nesplnění uvedené povinnosti může být v souladu s ustanovením § 22 odst. 1 písm. a) a b) citovaného zákona uložena pokuta.

vedoucí úctárny pojistného a dávek
OSSZ Česká Lípa
(Jméno, příjmení a funkce oprávněné osoby)

Vyřizuje: [REDACTED]

Telefon: [REDACTED]

Email: [REDACTED]

OKRESNÍ SPRÁVA SOCIÁLNÍHO ZABEZPEČENÍ ČESKÁ LÍPA

Bezručova 3015, 470 30 Česká Lípa

adresát :

Váš dopis značky / ze dne

Naše značka

Vyřizuje / linka

v České Lípě

Výzva k předložení evidenčních listů důchodového pojištění

Kontrolou bylo zjištěno, že nebyla splněna povinnost daná ustanovením § 39 odst. 2 zákona č. 582/1991 Sb., ve znění pozdějších předpisů. Na OSSZ Česká Lípa **nebyly doloženy evidenční listy důchodového pojištění** (dále jen „evidenční list“) **za rok 2015 zaměstnanců:**

Citované ustanovení ukládá zaměstnavateli povinnost předložit na příslušnou okresní správu evidenční list důchodového pojištění do 30 dnů ode dne zápisu údajů do evidenčního listu podle ustanovení § 38 odst. 4 citovaného zákona. Údaje do evidenčního listu důchodového pojištění se zapisují za každý kalendářní rok po účetní uzávěrce (závěrce mzdových listů), nejpozději však do 30. dubna následujícího kalendářního roku, a v případě skončení účasti na důchodovém pojištění před 31. prosincem do 1 měsíce po konečném vyúčtování příjmů, nejpozději však do 31. ledna následujícího kalendářního roku.

Vyzýváme vás tímto k doložení evidenčních listů za rok 2015 u výše jmenovaných zaměstnanců a zároveň **Vás upozorňujeme, že za nesplnění nebo porušení výše citované povinnosti může příslušná okresní správa sociálního zabezpečení ve smyslu ustanovení § 54 odst. 4 zákona č. 582/1991 Sb., ve znění pozdějších předpisů, uložit zaměstnavateli pokutu až do výše 100 000 Kč a při opětovném nesplnění nebo porušení povinností, za jejichž nesplnění nebo porušení byla již pokuta uložena, pokutu až do výše 500 000 Kč.**

Dle ustanovení § 39 odst. 3 zákona č. 582/1991 Sb., ve znění pozdějších předpisů, je zaměstnavatel povinen předložit evidenční list orgánu sociálního zabezpečení vždy na základě jeho výzvy, a to **do 8 dnů ode dne obdržení výzvy.**

S pozdravem

vedoucí oddělení kontroly
OSSZ Česká Lípa

«navezOSSZUppercase»

«uliceOSSZ», «pscOSSZ», «mestoOSSZ»

«navezZamestnavatele»

«uliceSidla»

«pscSidla» «obecSidla»

Variabilní symbol «varSymbol»

Č. j. «cisloJednaci»

«vMisteOSSZ» dne «vyhotovenoDne»

Výzva k dostavení se ke kontrole – urgence

Sdělujeme, že dne «oznameniDorucenoDne» Vám bylo doručeno oznámení o zahájení kontroly ze dne «puvodniKontrolaZahajenaDne», č.j. «puvodniCisloJednaci» a v souladu s ustanovením § 5 odst. 2 písm. b) zákona č. 255/2012 Sb., o kontrole (kontrolní řád), byla dnem doručení u zaměstnavatele «navezZamestnavatele», «uliceSidla», «pscSidla», «obecSidla» zahájena kontrola plnění povinností v nemocenském pojištění, v důchodovém pojištění a při odvodu pojistného na sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti (dále jen „pojistně“), a to za období od «kontrolovaneObdobiOd» do konce posledního zúčtovaného období přede dnem vlastního provedení kontroly.

Vzhledem k tomu, že jste na toto oznámení o zahájení kontroly a na výzvu k dostavení se k provedení kontroly nereagovali, určujeme Vám v souladu s ustanovením § 12 písm. d) zákona č. 582/1991 Sb., ve znění pozdějších předpisů a ustanovením § 89 odst. 1 písm. d) zákona č. 187/2006 Sb., ve znění pozdějších předpisů, nový termín k provedení kontroly, která se uskuteční dne «kontrolaZahajenaDne» od «casZahajeniKontroly» hod., v budově Okresní správy sociálního zabezpečení Česká Lípa, 470 30 Česká Lípa, Bezručova 3015, kancelář č. «cisloKancelare».

Ke kontrole je třeba předložit:

- abecední seznam zaměstnanců v kontrolovaném období (jméno, rodné číslo, zaměstnání od-do, druh činnosti)
- doklady o plnění ohlašovacích a oznamovacích povinností v nemocenském pojištění a důchodovém pojištění,
- roční mzdové listy, (včetně mzdových listů za kalendářní rok předcházející kontrolovanému období)
- rekapitulace mezd, sestavy mzdových nákladů, zúčtovací a výplatní listiny,
- doklady o pracovněprávních vztazích a vztazích, které zakládají účast na nemocenském a důchodovém pojištění (např. pracovní smlouvy, dohody o pracovní činnosti, dohody o provedení práce) za účelem prověření a posouzení otázek souvisejících s účastí na pojištění a s odvodem pojistného,
- nákladové účty mezd, nebo daňová evidence včetně pokladní knihy a další účetní záznamy o údajích potřebných pro stanovení a odvod pojistného,
- podklady rozhodné pro určení výše vyměřovacích základů pro stanovení pojistného
- doklady pro likvidaci a výplatu dávek nemocenského pojištění,
- doklady o zúčtování a výplatě náhrad mezd za dobu trvání dočasné pracovní neschopnosti,
- záznamy o úrazech a nemocích z povolání,
- záznamy o evidenci pracovní doby včetně doby pracovního volna bez náhrady příjmu do konce posledního zúčtovacího období před zahájením kontroly,
- neomluvené pracovní dny zaměstnance, popřípadě jejich části,
- potvrzení o příslušnosti při zaměstnávání zaměstnanců, na něž se vztahují příslušná Nařízení Rady (EHS) a je-li příjem vyplácen v cizí měně, použitý devizový kurz k přepočtu mzdy,
- podkladovou evidenci pro účely nemocenského a důchodového pojištění,

- stejnopisy evidenčních listů důchodového pojištění, které nebyly dosud kontrolovány,
- podklady týkající se povinností při zaměstnávání poživatelů důchodu.

Výše uvedené doklady je po předchozí domluvě s kontrolujícím možné předložit ke kontrole v digitální (elektronické) podobě, např. prostřednictvím datové schránky zaměstnavatele/e-mail se zaručeným elektronickým podpisem.

Pokud se kontroly nezúčastní statutární zástupce/nezúčastníte osobně, je nutné, aby Vámi pověřená osoba, která se zúčastní kontroly, byla vybavena plnou mocí zmocňující ji ke všem úkonům souvisejících s uskutečněním kontroly.

Žádáme Vás, abyste v souladu s příslušnými ustanoveními zákona č. 255/2012 Sb., o kontrole (kontrolní řád), zabezpečili potřebnou součinnost k průběhu kontroly tak, aby tato byla provedena racionálně a bez zbytečných průtahů.

Zároveň Vás upozorňujeme, že ode dne zahájení kontroly Vám může být v souladu s příslušnými ustanoveními citovaného zákona za nevytvoření podmínek pro výkon kontroly, za neumožnění kontrolujícím výkon jeho oprávnění a za neposkytnutí k tomu potřebné součinnosti uložena pokuta.

V případě, že ze závažných důvodů nebude možné z Vaší strany zajistit účast na kontrole v uvedeném termínu, sjednejte ihned po obdržení tohoto oznámení s níže uvedenou osobou náhradní termín provedení kontroly.

Zároveň Vás upozorňujeme, že pokud se kontroly nezúčastníte bez náležité omluvy nebo nezajistíte účast jiné osoby, může být ze strany Okresní správy sociálního zabezpečení Česká Lípa přikročeno k Vašemu předvedení Policií ČR podle ustanovení § 60 zákona č. 500/2004 Sb., ve znění pozdějších předpisů. Nedostavení se ke kontrole bez předchozí omluvy může mít za následek také uložení pokuty podle ustanovení § 54 odst. 2 zákona č. 582/1991 Sb., ve znění pozdějších předpisů.

Nedostavením se ke kontrole bez předchozí omluvy se dopustíte rovněž přestupku podle ustanovení § 131 odst. 1 písm. l) zákona č. 187/2006 Sb., ve znění pozdějších předpisů, za který může být uložena pokuta podle ustanovení § 131 odst. 2 téhož zákona.

Pokud je zaměstnavatelem právnická osoba, uvedená červená věta se nahradí větou modrou: Nedostavením se ke kontrole bez předchozí omluvy se dopustíte rovněž správního deliktu podle ustanovení § 136 odst. 1 písm. l) zákona č. 187/2006 Sb. ve znění pozdějších předpisů, za který může být uložena pokuta podle ustanovení § 136 odst. 2 téhož zákona.

S pozdravem

vedoucí odd. kontroly OSSZ Česká Lípa

Vyřizuje: «hlavniKontrolor»
Telefon: «telefonKontrolora»
e-mail: «emailKontrolora»

OKRESNÍ SPRÁVA SOCIÁLNÍHO ZABEZPEČENÍ

adresa OSSZ

Č.j.:

V.....dne.....

Variabilní symbol plátce

Plátce:.....

jméno (název) a adresa

V Ý Z V A
k předložení přehledu(ů)

Dle ustanovení § 22b odst. 1 zákona č. 589/1992 Sb., o pojistném na sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti, v platném znění, jestliže zaměstnavatel nesplnil povinnost podat přehled dle ustanovení § 9 odst. 3 a 4 citovaného zákona (nebo jestliže OSVČ nesplnila povinnost podat přehled dle ustanovení § 15 odst. 1 a 2 citovaného zákona) a tato povinnost nebyla splněna ani ve lhůtě určené příslušnou správou sociálního zabezpečení v písemné výzvě, může příslušná okresní správa sociálního zabezpečení stanovit pravděpodobnou výši pojistného na sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti (nebo pojistného na důchodové pojištění a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti), pokud byl plátce pojistného v této výzvě na tento následek upozorněn.

Vzhledem k tomu, že jste nesplnil svoji zákonnou povinnost předložit dle ustanovení § 9 odst. 3 a 4 (nebo ustanovení § 15 odst. 1 a 2) zákona č. 589/1992 Sb., v platném znění, přehled(y) za měsíc(e)/rok(y) v zákonem stanovené lhůtě, vyzýváme Vás tímto k jejich předložení, a to ve lhůtě nejpozději do^{x)}.

Zároveň Vás tímto upozorňujeme, že pokud ve stanovené lhůtě uvedený přehled(y) nepředložíte, může Okresní správa sociálního zabezpečení stanovit pravděpodobnou výši pojistného dle výše citovaného ustanovení § 22b odst. 1 a 2 zákona č. 589/1992 Sb., v platném znění, a takto stanovené pojistné vymáhat.

.....
razítko, podpis

x) doporučuje se lhůtu pro dodatečné předložení přehledu stanovit konkrétním kalendářním dnem, maximálně do 15 dnů ode dne odeslání této výzvy

Rozdělovník:
zaměstnavatel (OSVČ)
OSSZ